



# KODANIKUMÕJU

Programmi „Kodanike Euroopa”  
25 väljendusviisi

*Kodanike  
Euroopa*

---

Europe Direct on teenistus, mis aitab leida vastused Euroopa Liitu puudutavatele küsimustele

Tasuta infotelefon: (\*)

**00 800 6 7 8 9 10 11**

(\*) Teatud juhtudel ei võimalda mobiilsideoperaatorid helistamist 00 800 numbritele või on need kõned tasulised.

---

Lisateavet Euroopa Liidu kohta saate internetist Euroopa serverist (<http://europa.eu>).

Kataloogimisandmed on väljaande lõpus.

Luxembourg: Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2012

ISBN 978-92-9201-304-2

doi:10.2797/96736

© Euroopa Liit, 2012

Allikale viitamisel on reprodutseerimine lubatud.

TRÜKITUD VALGELE KLOORIVABALE PAPERILE



Meie identiteeti Euroopa kodanikena vormitakse iga päev. Euroopa Liit ja Euroopa kodakondsus ei ole abstraktne idee, vaid tugev saavutus, mis on kujunenud välja Euroopa kodanike kaasatusest avalikku ellu ja suurest hulgast projektidest, millesse nad on panustanud nii emotsionaalselt kui ka intellektuaalselt.

Ainult siis, kui me, st iga liikmesriigi kodanikud ja nende esindajad Euroopa Liidu institutsioonides, töötame üheskoos, saame kõige paremini ära kasutada potentsiaali, mida pakub ühendatud Euroopa, ning astuda külg külje kõrval vastu tänapäeva maailma väljakutsetele.

Seega peame palju töötama selleks, et näidata Euroopa Liidu kasulikku panust oma kodanike ellu ja hindamatuid väärtusi, mille eest ta seisab, nagu sõnavabadus, inimõiguste austamine, võrdsus, sallivus, õigusriik, solidaarsus ning võitlus rassismi ja ksenofoobia vastu.

Euroopa Liit on demokraatlik ettevõtmine, mille alus on Euroopa kodanike osalemine poliitilises protsessis ja võimalused, mida see neile pakub oma õiguste kasutamiseks ja väärtuste kaitsmiseks.

ELi institutsioonide soovi anda Euroopa kodanikele suurem roll näitab see, et aasta 2013 on Euroopa kodanike aasta. See tõstab teadlikkust selle kohta, kuidas ELi kodanikud saavad otseselt kasu Euroopa Liidu õigustest, samuti olemasolevast poliitikast ja programmidest, mis aitavad inimestel neid õigusi kasutada. See innustab ja tugevdab Euroopa Liidu kodanike ühiskondlikku ja demokraatlikku osalemist, eelkõige liidu poliitikat käsitlevates kodanikefoorumites ja Euroopa Parlamendi valimisel.

Sellepärast on mul hea meel tutvustada osa nendest projektidest, mida toetas Euroopa ideed rakendav programm „Kodanike Euroopa“. Alates selle algatamisest 2007. aastal, on „Kodanike Euroopa“ andnud Euroopa kodanikele lugematuid võimalusi tegutseda sadades projektides. Praeguseks on selle programmiga rahastatud projektides osalenud üle 5 500 000 inimese.

Programmis „Kodanike Euroopa“ osalemine on avatud kõikidele sidusrühmadele, näiteks Euroopa kodakondsust edendavatele valitsusvälistele organisatsioonidele ja kohalikele ametiasutustele.

Käesolevas brošüüris kirjeldatud parimad tavad annavad tunnistust osast seni tehtud tööst. Need on märk, et Euroopa Liidus on olemas dünaamiline kodanikuühiskond ja kodanike pühendumus Euroopa lõimumisele, ning see on tuleviku jaoks paljutõotav.

Viviane Reding  
Euroopa Komisjoni asepresident  
õigusküsimuste, põhiõiguste ja kodakondsuse volinik





Avalikud foorumid ja ühisruumid, kus kodanikud saavad omavahel arutleda ja nõu pidada, on alati olnud demokraatliku ühiskonna olulised osad. Nüüd kasutatakse „Kodanike Euroopa” programmi uue nüüdisaegse Euroopa koosolekuruumi loomiseks. 2007. aastal käivitatud programm toetab algatusi, mis toovad inimesi kokku rahvusvahelise ja kultuuridevahelise suhtluse kaudu.

Igal aastal on umbes 1000-le eri organisatsioonile 30 osalevast riigist (27 Euroopa Liidu liikmesriiki ning Horvaatia, Makedoonia ja Albaania) antud toetusi nende tegevuse ja projektide toetamiseks. Abikõlblike taotlejate mitmekesisus – nende hulgas on valitsusvälised organisatsioonid, kohalikud asutused, haridusasutused, vabatahtliku tegevuse võrgustikud ja paljud teised – aitab tuua kodanikuaktiivsuse sõnumit inimestele kõikidest eluvaldkondadest.

Rahastatud projektide liigid on niisama mitmekesised. Sõpruslinnade projektid ja sõpruslinnade võrgustikud on osutunud väga tõhusaks viisiks Euroopa eri riikide kodanike kokkuviimiseks, sallivuse ja vastastikuse mõistmise suurendamiseks. Olenemata sellest, kas tegemist on festivali, demokraatiateemalise konverentsi või Euroopa maapiirkondade eakate kodanike heaolu käsitleva uuringuga, pakub iga projekt võimalusi kultuuridevaheliseks dialoogiks ja kogemuste vahetamiseks. Kodanikuühiskonna organisatsioonidel ja eksperdirühmadel on samuti oluline roll Euroopa väärtuste edendamises ja Euroopa identiteediga seotud tegevuse, mõttevahetuste ja arutelude soodustamises. Teine oluline algatuste kategooria tegeleb aktiivse ajaloolise mälu. Need projektid püüavad hoida alal natsismi ja stalinismi ohvrite mälestust. Kasutades loomingulisi ja huviäratavaid suhtlus- ja infolevitusviise, nagu teater, rollimängud, juttude kirjutamine ja videoreportaazid, suudavad rahastatud projektid edukalt kaasata Euroopa noori ja tõmmata üldsuse tähelepanu.

Programm „Kodanike Euroopa” on jõudmas olulise verstapostini. Tsükkel 2007–2013 hakkab lõpule jõudma ja uus seitsmeaastane programm algab kava kohaselt 2014. aastal. Seni saavutatud tähelepanuväärseid tulemusi silmas pidades jätkatakse programmi ja tehakse kohandusi, et sobitada seda muutuva aja kontekstiga. Suuremat rõhku pannakse algatustele, mis innustavad arutelusid, mõttevahetust ja koostööd, mis aitavad kodanikel Euroopa Liidust paremini aru saada. Eesmärk on edendada Euroopa kodakondsust ja innustada kodanikuosalust liidu tasandil.

Käesolevas brošüüris on esitatud 25 väljavalitud projekti toimumislööd, mis toovad välja põhielemendid, mis määratlevad 21. sajandi Euroopa kodakondsust.

# SISUKORD

## EUROOPA KODANIKUD VÕTAVAD SÕNA

### SÕPRUSLINNADE LIIKUMISEGA SEOTUD KOHTUMISED

<b><i>Europe en Scène</i></b>	10
Wicklow linnavolikogu, Iirimaa	
<b><i>Sõpruslinnade Euroopa vabatahtliku tegevuse konverents</i></b>	12
Trogiri linn, Horvaatia	
<b><i>Aktiivsed kodanikud Euroopa integratsioonis</i></b>	14
Ayuntamiento de San Fernando de Henares, Hispaania	

### SÕPRUSLINNADE VÕRGUSTIKUD

<b><i>Madrid en Red</i></b>	18
Fundación Voluntarios por Madrid, Hispaania	
<b><i>Euroopa maakogukondade harta</i></b>	20
Haareni omavalitsusüksus, Madalmaad	
<b><i>Euroopa eakatele mõeldud tulevikku suunatud poliitika ja tegevuste Euroopa võrgustik</i></b>	22
Skovde, Rootsi	
<b><i>Puudega ja teistsuguste võimetega inimeste terviklik integreerimine</i></b>	24
Varpalota linn, Ungari	

### TOETUSMEETMED: VASTASTIKUSED TEGEVUSED

<b><i>Quels jumelages pour quelle Europe („Millised sõprussidemed millisele Euroopale?“)</i></b>	28
Conseil des Communes et des Régions d'Europe, Prantsusmaa	
<b><i>Sõpruslinnade võrgustike rakendamise probleemidega tegelemine</i></b>	30
Sweden Emilia Romagna Network, Itaalia	

### KODANIKE PROJEKTID

<b><i>Micronomics</i></b>	34
VZW City Mine, Belgia	
<b><i>Euromed kultuuris</i></b>	36
Association pour le Développement culturel européen et international, Prantsusmaa	
<b><i>Võimaliku Euroopa lood</i></b>	38
Universita popolare di Roma, Itaalia	
<b><i>Rohujuuretasandi Euroopa tegutsemas kohaliku heaolu nimel</i></b>	40
Avatud Ühiskonna Instituut, Ungari	

## TEGUTSEV KODANIKUÜHISKOND

<b><i>Seaduskuulekuse lained, kodakondsuse lained</i></b>	44
Fondazione Giovanni e Francesca Falcone, Itaalia	
<b><i>Pölvkond '89</i></b>	46
Rumeenia Kultuuri Instituut, Rumeenia	
<b><i>Citylab</i></b>	48
Associazione Ilaria Alpi, Itaalia	
<b><i>Aktiivsed kodanikud juhikohal: 21. sajandi Euroopa juhid</i></b>	50
EUCLID, Ühendkuningriik	
<b><i>Rändav sotsiaalne kokakunst</i></b>	52
Riiklik Sotsiaalse Integratsiooni Instituut, Leedu	
<b><i>Õiguste valgustamise bussireis</i></b>	54
OBESSU – Euroopa Kooliõpilasliitude korraldusbüroo, Belgia	
<b><i>Naised ja Euroopa &amp; kodanikualgatus</i></b>	56
Robert Schumani Fond, Prantsusmaa	

## AJALOOLINE MÄLU

<b><i>Le Convoi</i></b>	60
MEDIEL, Belgia	
<b><i>Õiglased, kes võitlesid kõikide totalitarismi vormide vastu</i></b>	62
Comitato per la foresta mondiale dei Giusti, Itaalia	
<b><i>Krookuseprojekt</i></b>	64
Holocaust Educational Trust (HETI), Iirimaa	
<b><i>Futurama</i></b>	66
OPONA o.p.s., Tšehhi Vabariik	
<b><i>Meie ajaloo teadvustamine äratab eurooplaste vastutustunde</i></b>	68
SAVES Pazinimo ir realizavimo studija, Leedu	







# EUROOPA KODANIKUD VÕTAVAD SÕNA

**SÕPRUSLINNADE LIIKUMISEGA  
SEOTUD KOHTUMISED**



# EUROOPA ON LAVA, MEIE OLEME NÄITLEJAD

Sõpruslinnad jagavad oma pärandit iga-aastase mitmekultuurilise festivali kaudu



**W**icklow krahvkonda tuntakse kui Iirimaa aeda: oma suurejooneliste küngaste ja mägede, pikkade liivarandade, jõgede ja järvedega on see üks riigi maalilise looduse tõelistest pärlitest. Kuid ümbritseva looduse ilu on vaid üks paljudest naudingutest, mida sellel Iirimaa kandil on pakkuda. Tänu väga aktiivses sõpruslinnade võrgustikus osalemisele on Wicklow linnast saanud mitmekultuuriliste ürituste keskpunkt. 2011. aasta juulis valiti see linn festivali „Europe en Scène“ toimumiskohaks.

„Europe en Scène“ on ühisprojekt, mida korraldavad kaheksa linna eesmärgiga jagada oma kultuuripärandit ja luua sidet eri taustaga Euroopa kodanike vahel. Wicklow linn, Montigny le Bretonneux (Prantsusmaa), Tirgu Mures (Rumeenia), Kierspe (Saksamaa), Denton (Ühendkuningriik), Marostica (Itaalia), San Fernando (Hispaania) ja Eichenzell (Saksamaa) asusid korraldama teatritendusi, pööramata tähelepanu kellegi sünnikohale, sest kõik inimesed jagavad sarnaseid ideaale, väärtusi, probleeme ja eesmärke. Särava juulikuu päikese all tervitas Wicklow linn elavat noortehulka, kes soovisid innukalt üritustel osaleda. Igas vanuses kohalikke elanikke kutsuti kaasa lööma ning paljud perekonnad majutasid osalejaid oma kodudes, tänu millele sai kultuurisüdamusest soe ja südamluk inimestevaheline kogemus. Paljud linnaelanikud pakkusid end vabatahtlikult vaatamisväärsusi tutvustama ja ekskursioone korraldama ning kohalikud muusikud, kunstnikud ja sportlased näitasid meelelahutuslike etteastete kaudu oma oskusi. Igapäevastest muusikal, tantsul ja teatrikunstil põhinevatest õpikodadest said tõelised kultuuride sulandumispaigad. Individuaalsed ja koostööna valminud etendused segasid kokku kõikide osalevate piirkondade kunstilised maitsed. Pärast nädalapikkuse festivali lõppu läksid osalejad tagasi oma kodulinnadesse ühe ja sama mõttega: see, mis meid ühendab, on tugevam kui see, mis meid lahutada võiks. Ühe ja sama mõttega ning jätkuvalt naeratades.

**Projekti nimi:**

**Europe en Scène 2011**

**Täideviija:**

Wicklow linnavolikogu (Iirimaa)

**Partnerriigid:**

Ühendkuningriik, Saksamaa, Prantsusmaa, Rumeenia, Itaalia

**Kestus:**

01.06.2011–20.03.2012

**Rahaline toetus programmi „Kodanike Euroopa“ raames:**

9000 eurot



” See üritus oli suurepärane võimalus kaasata kõiki kohalikke inimesi eri vanuserühmadest, võimaldades neil osaleda vabatahtlike ülesannete täitmisel vaatamisväärsuste tutvustamise, ekskursioonide korraldamise ja kohalike muusikute, kunstnike ja sportlaste esinemiste kaudu.

Üritus oli väga edukas. Me kõik õppisime paremini tundma korraldajamaa pärandit ja Euroopa kultuurilist mitmekesisust. Mõistsime, kuidas vabatahtlikul tegevusel saab olla väga suur roll kohalikes kogukondades.

Tänu festivalile „Europe en Scène”, oli mul tore võimalus kohtuda uute inimestega üle kogu maailma. Mul oli tõesti hea meel külastada kultuurilisi vaatamisväärsusi, saada uusi sõpru ja osaleda öpikodades.

## Mõju

Festival näitab, et kultuurilised algatused, millele lisandub entusiastlik kaasatus kohalikul tasandil, saavad hõlbustada dialoogi geograafiliselt üksteisest väga kaugel asuvate kogukondade vahel. „Europe en Scène” võimaldab külalistel õppida paremini tundma korraldajalinna ajalugu, kultuuri ja loodust ning innustab kohalikku turismi. See pakub ka värsket pilti sellest, mida Euroopa integratsioon tegelikult tähendab, ning on andnud selgema arusaama sellest, kuidas Euroopa Liit meie elusid mõjutab.



# VABATAHTLIK TÖÖ EUROOPA HEAKS

## Kaheksa sõpruslinna innustavad muutustele



**K**uulsa kunstniku Marjorie Moore'i sõnul on vabatahtlik tegevus demokraatia ülim teostusviis. „Hääletamas käite kord aastas, kuid vabatahtlikuna annate iga päev oma hääle selle toetuseks, millises ühiskonnas te elada tahate.“ Euroopa vabatahtliku tegevuse aasta 2011 andis suurepärase võimaluse tuua esile sellise tegevuse mõju nii inimeste kui ka ühiskonna tasandil.

Seda tegigi „Sõpruslinnade Euroopa vabatahtliku tegevuse konverents“ („Twin towns European Volunteering Conference“, EUR-Vol). 2011. aasta mai lõpus saabusid Trogiri linna Horvaatias partnerlinnade Hajduboszormeny (Ungari), Veterstetteni (Saksamaa), Porto San Elpidio (Itaalia), Praha (Tšehhi Vabariik), Budapesti (Ungari), Montesilvano (Itaalia) ja Slupca (Poola) esindajad. Neli päeva kestnud üritusel käsitleti vabatahtliku tegevuse tähtsust eesmärgiga leida viise, kuidas suurendada üldsuse teadlikkust, kaasatust ja arusaamist panusest, mida vabatahtlikud organisatsioonid ühiskonnale annavad. Mitmed õpikojad, loengud ja esitlused andsid osalejatele võimaluse arutada esmatähtsaid küsimusi seoses vabatahtlike algatuste korraldamise ja juhtimisega. Koordinaatorite jaoks kõige sagedamini esinevate probleemidena nimetati eelarvamusi, asjakohase teabe ebapiisavat levitamist ja vastutuse vältimist. Osalejad kasutasid seda lähtepunktina, et arendada välja lahendusi nende takistuste ületamiseks. Konverents sillutas teed uute koostöövõrgustike loomisele ja tulevaste ühistevõrguste kavandamisele: õpilaste keelelaagrid, mida korraldatakse vabatahtlike õpetajate abiga, keskkonnaprojektid, kunstinäitused, ühised veebifoorumid, spordi-, muusika- ja kunstilaagrid. Lisaks arutati vabatahtliku tegevuse projektide juhtimisega seotud praktilisi külgid, mis võimaldas osalejatel jagada oma kogemusi ning parandada oma oskusi ja teadlikkust selle valdkonna kohta.

Projekt soodustas keskkonda, kus saab arendada vabatahtliku tegevuse edendamist ELis, vabatahtlike organisatsioonide mõjuvõimu suurendamist ja seotud tegevuste kvaliteedi parandamist.

### **Projekti nimi:**

**Sõpruslinnade Euroopa vabatahtliku tegevuse konverents – EUR-VOL**

### **Täideviija:**

Trogiri linn (Horvaatia)

### **Partnerriigid:**

Ungari, Saksamaa, Itaalia, Tšehhi Vabariik, Itaalia, Poola

### **Kestus:**

27.05.2011–30.05.2011

### **Rahaline toetus programmi „Kodanike Euroopa“ raames:**

21 697 eurot



” Selle projekti edukas läbiviimine ei oleks olnud võimalik ilma programmi „Kodanike Euroopa“ toetuseta. Algatus oli kasulik kogemus ja tugevdas osalevate linnade koostöötahet vabatahtliku tegevuse alal.

Selles projektis osalemine oli minu ja minu ühingu jaoks (vabatahtlikul tegevusel põhinev mittetulundusühing, mis töötab puudega inimestega) tänuväärt kogemus. Kõik projekti raames toimunud tegevused viidi edukalt ellu ja need aitasid meil vahetada vabatahtliku tegevuse alaseid teadmisi ja praktikas teiste linnadega. Samuti sõlmisime selles valdkonnas häid sidemeid teiste linnade ja ühingutega, mis on meie jaoks väga kasulik.

# Osalejate muljed

## Mõju

Konverents EUR-Vol innustas üle 250 osaleja, kelle hulgas oli puudega inimesi ja töötuid, muutma oma elu ja ühiskonda. Konverentsi lõpus kirjutasid osalevate linnade esindajad alla ametlikele koostöömemorandumitele. Iga linn avas infolaua, mis peab toimima ühenduspunktina kohalike vabatahtlikul tegevusel põhinevate organisatsioonide vahel. See toimib võrgustikuna, mille kaudu tulevikus korraldada osalevate linnade ja laiemalt Euroopa kodanike vahelist suhtlust vabatahtliku tegevuse heade tavade, kogemuste ja kultuuridevahelise koostöö teemadel.



# IGA EUROOPLANE ON TÄHTIS

Väikelinnad tulevad kokku, et rääkida tähtsatest asjadest ja väärtustada mitmekesisust



**S**isseränne – see on sõna, mis võib panna enamikku eurooplastest kulmu kortsutama, eriti rahanduslikult ebakindlatel aegadel. Kasu, mida välisriikidest ja erinevatest kultuuridest pärit inimesed võivad tuua tänu uutele ideedele, erinevale vaatepunktile probleemide lahendamisel ja üldisele kultuurilisele rikastamisele, jäetakse kiiresti kõrvale ja kogu nähtust käsitletakse üldiselt ebasoodsas valguses. Kuid miks?

Projekt „Aktiivsed kodanikud Euroopa integratsioonis“ („Active Citizens in the European Integration“), mille käivitas Hispaania San Fernando de Heneresi omavalitsusüksus koostöös kahe Rumeenia omavalitsusega – Vaslui ja Campia Turziiga –, esitas selle küsimuse koos muude küsimustega, mis käsitlesid sisserännet, sotsiaalset heaolu, naiste õigusi ja noorte ning eakate rolli ühiskonnas.

Praegu moodustavad rumeenlased ühe suurimatest sisserändajate rühmadest Hispaanias: nende osakaal riigis elava sisserännanud elanikkonna koguarvust on pisut üle 14%. See arv hõlmab ka paljusid Hispaanias sündinud rumeenlasi, kelle jaoks on vahel raske lõimuda kohaliku ühiskonda, ilma et nad tunneksid end diskrimineerituna. Projekti eesmärk on hõlbustada selle rühma ning üldisemalt kogu sisserännanud elanikkonna lõimumist ja nende mõistmist, aidates neil muutuda aktiivsemateks Hispaania ühiskonna liikmeteks.

Esimene samm selles suunas astuti kohtumiste seeriaga, mis korraldati laiapõhjalisele kodanike ja eri institutsioonidega seotud osalejate hulgale, et saavutada võimalikult ulatuslik arvamuste vahetamine. Eesmärk oli luua avatud keskkond, kus osalejad võisid saada innustust Euroopa Liitu kuulumise tunde, et rääkida ühistel, ühiskonnale huvi pakkuvatel teemadel. Internetifoorumite kaudu said kodanikud avaldada arvamust selle kohta, kuidas vähendada lõhet omavalitsusinstitutionide ja inimeste vahel, ning 9. mail (Euroopa päeval) kuulati nende arvamusi uuesti San Fernando de Heneresis toimunud rahvusvahelisel konverentsil. Kogutud soovitusid tehti teatavaks sõpruslinnade omavalitsusüksustele.

Algatusega õnnestus innustada kodanike aktiivset osalemist niisuguse demokraatial ja inimõigustel põhineva ühendatud Euroopa ülesehitamises, mis on maailmale avatud ja mida rikastab kultuuriline mitmekesisus. Tõstatatud küsimused jäävad alles ning projekt võib anda ideid teistele institutsioonidele, kes võitlevad diskrimineerimise vastu Euroopas ja kogu maailmas.

## **Projekti nimi:**

**Aktiivsed kodanikud Euroopa integratsioonis**

## **Täideviija:**

Ayuntamiento de San Fernando de Henares (Hispaania)

## **Partnerriik:**

Rumeenia

## **Kestus:**

01.02.2011–01.07.2011

## **Rahaline toetus programmi „Kodanike Euroopa“ raames:**

6392 eurot

” See algatus kujutas endast projekti „Todos Europeos” („Me kõik oleme eurooplased”) jätku. Eesmärk oli õppida paremini tundma tegelikku demograafilist olukorda, mida iseloomustab eri rahvustest inimeste kooseksisteerimine. Selle „Kodanike Euroopa” programmi kuuluva projekti elluviimine võimaldas meil teha tõsisemat tööd ühise identiteedi – Euroopa identiteedi – ülesehitamiseks. Meie lähenemisviis põhines ühtaegu nii ühistel kontseptsioonidel kui ka kultuurilise mitmekesisuse austamisel.

Viidi ellu mitmeid ettevõtmisi kõige ebasoodsamas olukorras olevate kodanikerühmade kaasamiseks. Nõnda said nad teada ELi poliitika tähendusest, mis võib aidata neil leevendada oma sotsiaalseid probleeme.

Mul oli selle „Kodanike Euroopa” programmi projekti raames hea meel osaleda väga huvitaval arutelul. Isiklike kogemuste jagamine üldist huvi pakkuvatel teemadel laiendas minu silmaringi kultuurilise mitmekesisuse kohta.

## Mõju

Inimeste otsene osalus ja avatud dialoog institutsioonidega kujutas endast tõhusat meetodit demokraatlikku ühiskonda kaasatuse tugevdamiseks ning kultuurilise ja keelelise mitmekesisuse edendamiseks.

Veebifoorumit sisaldava virtuaalruumi (nimega „Todos europeos”) loomine andis osalejatele ja laiemale avalikkusele platvormi, kus nad said osaleda rahvustevahelises arutelus kõikidel teemadel, mis käsitlevad integratsiooni ja ELi. Hulga infolehtede ja brošüüride avaldamine aitas muuta kogu projekti silmapaistvamaks ja laiendada ühiskonna teadlikkust.

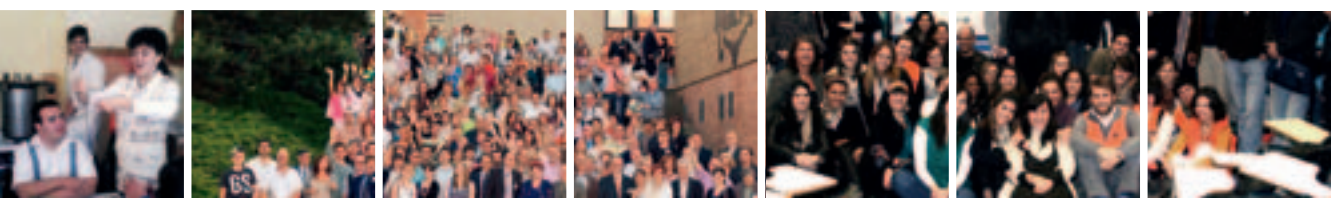








# SÕPRUSLINNADE VÕRGUSTIKUD



# MIDA TÄHENDAB EUROOPLASE JAOKS VABATAHTLIK TEGEVUS?

Eri riikides toimuva vabatahtliku tegevusega seonduvate  
tähelepanekute võrdlus



Erinevalt sellest, mida me arvata võiksime, ei ole ajal, mil valitsevad majandusraskused, kõik nähtused üdini halvad. Tihti võib pragude vahelt paista lootusekiiri. Selle näide on inimesed, kellel võib järsku tekkida palju vaba aega ja kes kasutavad seda selleks, et aidata raskustes inimesi, tegutsedes rollis, mida üldiselt omistatakse vabatahtlikule tegevusele. Vabatahtliku tegevuse idee ei piirdu aga sedalaadi tegevusega. Brittidele võib see tähendada seda, et ollakse paar tundi nädalas abiks heategevuslikus poes, samas kui hispaanlase jaoks võib see tähendada riigisisese vabaühenduse konverentsi korraldamist. Kaasatud inimeste pühendumus on aga igal juhul tunnustust väärt, sest nad kasutavad oma vaba aega teise inimeste heaks.

**Projekti nimi:**

**Madrid en red**

**Täideviija:**

Fundación Voluntarios por Madrid (Hispaania)

**Partnerriigid:**

Portugal, Ühendkuningriik, Saksamaa

**Kestus:**

01.03.2011–28.02.2013

**Rahaline toetus programmi „Kodanike Euroopa” raames:**

52 038,60 eurot (jätkuv)

Projektis „Madrid en Red” tulid kokku kohalikud volikogud ja organisatsioonid Hispaaniast, Portugalist, Saksamaalt ja Ühendkuningriigist, et jagada vabatahtliku tegevuse alaseid kogemusi ning luua üksteisega tihedamaid sidemeid. Kolmes riigis korraldati neli üritust, millest igaüks käsitles erinevat teemat, alates sellest, kuidas majanduskriis mõjutab vabatahtlikku tegevust, kuni sotsiaalvõrgustike tähtsuseni teabe levitamisel vabatahtliku tegevuse kohta. Nendel üritustel osales ka üle 100 vabaühenduse esindaja ning üle 500 vabatahtliku ja üliõpilase kogu Euroopast. Ürituste põhiliseks kasuteguriks peeti võimalust kohtuda Euroopa eri riikidest pärit inimestega, keda huvitavad Euroopa kodakondsusega seotud teemad.

” Osaleme esimest korda Euroopa projektis ja meil on selle võimaluse üle väga hea meel. Saame otse vahetada kogemusi praeguste arengute kohta vabatahtliku tegevuse valdkonnas kolmes Euroopa riigis. Seeläbi saime teada, et kodanikuühiskonnal Euroopas on paljudes riikides väga elav infrastruktuur. Väga hea oli kaasata nendesse kohtumistesse üliõpilasi ja töötajaid, et levitada ideid ja kogemusi eri viisidel.

Projektis „Madrid en Red” osalemine oli suur au. Arutelusid rikastas paljudest vabatahtliku tegevuse kontekstidest pärinevate kogemuste ja ideede mitmekesisus.

## Mõju

Üle 500 osaleja said võimaluse paremini mõista oma Euroopa partnerite vabatahtlikku tegevust. Lisaks said nad kohtuda ja vahetada mõtteid palju laiema teemaderingi üle. Selle tegevuse tulemusena loodi uusi vabatahtlike võrgustikke ning tugevdati koostööd ja vastastikust mõistmist juba olemasolevate võrgustike vahel. Meediakajastus suurendas projekti mõju ning tutvustas selle järeldusi ja ideid laiale avalikkusele. Projekti eest vastutava organisatsiooni Fundación Voluntarios por Madrid pühendumust, eelkõige seoses nende töö toomisega üldsuse ette, peeti projekti üheks suuremaks saavutuseks. Projekti raames loodud vabatahtlike võrgustikud jätkavad üksteise tööle kaasaitamist blogide ja veebisaitide kaudu.



# TERE TULEMAST ÜLEMAAILMSESSE ELI KÜLLA!

## 27 kogukonda loovad käsikäes värvika Euroopa külade võrgustiku



**S**õprus kujuneb köögilaua ääres. Mitte ühegi piduliku avalduse, ametlikult võetud kohustuse või formaalse koosolekuga ei saa saavutada seda, mida võib korda saata lihtsalt kellegi oma koju külla kutsumine. See on üks põhimõtetest, mis ühendab neid 27 küla, kes koostasid Euroopa maakogukondade harta. Alates 1989. aastast on väikeste külade – igast Euroopa Liidu liikmesriigist osaleb üks küla – elanikud tulnud kokku iga-aastastel kogunemistel. Osalevad külad korraldavad kordamööda mitmekesiseid kultuurilisi ja ühiskondlikke üritusi. Iga kord majutavad kohalikud külalisi oma kodudes, moodustades suure rahvusvahelise perekonna.

**Projekti nimi:**

**Euroopa maakogukondade harta**

**Täideviija:**

Haareni omavalitsusüksus (Madalmaad)

**Partnerriigid:**

26 teist Euroopa Liidu liikmesriiki

**Kestus:**

01.12.2008–30.11.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

128 878,29 eurot

Aastatel 2009 ja 2010 toimus laialdaselt ühiskondlikke kokkusaamisi Euroopa maakogukondade elamisväärse keskkonna teemadel. Kreekast Soomeni ning Iirimalt Rumeeniani andis iga küla oma panuse, et tuua kohalikkude hõngu kultuuridevahelisse suhtlusesse, tugevdades kogukondadevahelisi sidemeid ja arendades koos uusi tegevusi. 2009. aasta kevadel puhuti elu sisse noortele mõeldud õpikodadele. Noortel oli võimalus rääkida üksteisega harta ning Euroopa ja selle väärtuste tulevikust. Suvel toimusid kodanike kokkutulekud, kus noored arutasid hariduse ja puuetega inimeste külaellu lõimimise teemadel. Külmematel aastaegadel käsitleti sama kaasahaaravaid teemasid, keskendudes maakogukondades elavate eakate kodanike heaolule ja demokraatia kontseptsioonile. Kohtumised andsid ideaalse kasvupinnase ideedele ja projektide kavandamisele. Need edendasid mitmepoolset dialoogi ja kogemuste vahetamist, mis ületasid kõik kultuurilised ja geograafilised piirid.



„Kodanike Euroopa” programm oli suureks toeks, et saavutada meie eesmäärke, milleks on edendada meie külade elanike vahel vastastikust mõistmist kõikvõimalikel aladel ning tuua Euroopat kodanikele lähemale. Nõnda loodab harta aidata omal tasandil kaasa Euroopa ühendamisele.

Kohtuda inimeste ja kultuuridega üle kogu Euroopa, veeta koos lõbusalt aega, arutada tõsistel teemadel ja saada palju uusi sõpru: see ongi Euroopa maakogukondade harta jõud!

## Mõju

2009. ja 2010. aastal korraldatud kümme peamist üritust said 27 harta liikmelt entusiastliku vastukaja. Arutlusteemad olid Euroopa maakogukondade jaoks suure tähtsusega ning andsid olulisi tulemusi – trükised, suunised, soovitusel jne –, mida seejärel kasutasid kõik külade omavalitsused. Jätksuutlik koostöö liikmete vahel on tagatud paljudeks tulevasteks aastateks, kuna juba on alus pandud mitmele tulevasele projektile.



# MA OLEN 70 AASTAT NOOR!

## Aidata inimestel jääda vananedes iseseisvaks ja aktiivseks



**P**raegu sündivad eurooplased elavad eeldatavalt umbes kümme aastat kauem kui nende rahvusaaslastes, kes sündisid 50 aastat tagasi. Parem elatustase ja tervishoiusüsteemide paranemine üle kogu Euroopa on toonud kaasa oodatava eluea pideva piknemise. Arvestades asjaolu, et üks viiest eurooplasest on juba kuuekümnendates eluaastates, oleks „vanadusega“ seotud tegevust vaja uuesti läbi mõelda.

Just seda teebki Euroopa eakatele mõeldud tulevikku suunatud poliitika ja tegevuste Euroopa võrgustik (*European network on forward policies and actions for the seniors in Europe*). Projekti juhitakse ja koordineeritakse Skovde piirkonnas Rootsis ning selle eesmärk on pikaajaliste piiriüleste koostöövõrgustike loomine, et eakatele kodanikele mõeldud uue poliitika ja teenuste loomise vajaduse küsimuse saaks tõstatada ja seda arutada partnerriikides, st Saksamaal, Prantsusmaal ja Itaalias.

Mõjuvõimu suurendamine ja kodanikuaktiivsus, eluase, teenused ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogia lahendused, vaba aja veetmine ja osalemine ühiskondlikus elus olid mõned teemad, mida arutati kuue ürituse käigus – igas osavõtvas omavalitsusüksuses korraldati üks üritus. Eakad osavõtjad ja laiem avalikkus said vahetada kogemusi ja teadmisi võtmevaldkondades, mille poliitika kujundamist tuleb ajakohastada. Üks põhimõiste, mis projekti käigus uuesti määratleti, oli „aktiivne eakas“. Osalejad olid ühel meelel selles, et see ei peaks mitte üksnes hõlmama võimet olla füüsiliselt aktiivne, vaid peaks samuti viitama eakate kodanike jätkuvale osalemisele ühiskondlikul, majanduslikul, kultuurilisel, vaimsel ja kodaniku tasandil. Projekt tõi välja, et tulevased ettepanekud eakate vajadusi käsitleva poliitika kujundamiseks peaksid keskenduma nende mõju ja vastutuse suurendamisele nende igapäevaelu mõjutavates otsustusprotsessides. Algatuse eesmärk oli ka avalike teenuste ja erateenuste (ja toodete) mitmekesistamine eakate jaoks, mis võimaldaks neil osaleda suuremas hulgas tegevustes. Iga samm selles suunas paneb „vana mandri“ tundma end nooruslikumana kui ei iial varem!

### **Projekti nimi:**

**Euroopa eakatele mõeldud tulevikku suunatud poliitika ja tegevuste Euroopa võrgustik**

### **Täideviija:**

Skovde omavalitsusüksus (Rootsi)

### **Partnerriigid:**

Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia

### **Kestus:**

15.09.2009–02.12.2011

### **Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

73 959,95 eurot.



” Tänu rahastamisele saime kaasata teema ja valdkonnaga seotud inimesi nii haldusasutustest kui ka sotsiaalsektorist, vabaühendustest ja eakate endi hulgast. Seega saime viljaka Euroopa võrgustiku ülesehitamise kõrval parandada koostööd ka kohalikul tasandil, luues uusi sidemeid ja asutades piirkondliku võrgustiku.

Projekt mõjutab minu tööd ja tegevust Norrköpingi linnavalitsuses mitmel viisil: uued teadmised, kogemuste jagamine, innovatsiooni edendamine, saavutuste võrdlemine, uute sidemete loomine uute projektide või uute rakenduste jaoks. Lisaks näitab osalemine suurt vajadust saada koos Euroopa partneritega rohkem teadmisi paljude muude teemade kohta, mis on seotud üle 60-aastastega, ning tulevikus koos tegutseda.

Projekt pakkus uut vaatenurka eakate teemale tänu erinevate Euroopa kogemuste võrdlemisele. See oli tõeliselt kasulik minu igapäevatöö jaoks eakate inimestega ja eelkõige hooldusteenuse pakkujatega.

## Mõju

See projekt võimaldas osalevatel omavalitsusüksustel luua väga vajaliku ühise aluse, mis sillutab teed süsteemse lähenemise – pikaajalise Euroopa koostööraamistik – väljakujunemisele. See raamistik omakorda kiirendab valdkonnas elluviidava kohaliku ja riikliku poliitikaga seotud heade tavade vahetamist ja teadmiste edastamist. Projektile oli kasuks laia osalejate ringi kaasamine (näiteks ülikoolid, vabaühendused, ettevõtjad ja kodanikud). Sellele pöörati palju tähelepanu Internetis ja kohalik ajakirjandus kajastas seda pidevalt.



# EUROOPA PUUETEGA INIMESTELE VÕIMALUSTE ANDMINE

## Uuenduslike viiside leidmine ebasoodsas olukorras inimeste igapäevaelu parandamiseks



Hinnanguliselt on umbes 40 miljonil inimesel (umbes 11% ELi rahvastikust) mingit laadi puue. Tänapäeva Euroopas ei tohiks puue võrrelda ühiskonnaelust kõrvalejäämisega. See mõte on alus niisugustele projektidele nagu „Puudega ja teistsuguste võimetega inimeste terviklik integreerimine“ („Comprehensive integration of disabled and differently abled people“). Selle eesmärk oli näidata, kuidas puudega inimesed võivad leida tööd ja seega olla paremini ühiskonda integreeritud.

Projekti korraldas „2010 – vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa aasta“ käigus Ungari linn Varpalota koostöös kolme teise omavalitsusüksusega Rumeeniast, Austriast ja Itaaliast ning selle eesmärk oli vähendada sotsiaalhoolekandele tuginevate inimeste hulka, leida lahendus sellele, et paljud puudega inimesed tunnevad end üleliigsetena ja ühiskonnast võõrandununa, ning aidata puuetega inimestel iseseisvalt elada ja töötada.

Ettepanek tõstis riigi tasandil teadlikkust teistsuguste töövõimetega inimeste ja nende igapäevavaraskuste kohta. Korraldatud konverentsil tutvustasid osalevad riigid oma mudelid, mis võtsid arvesse ühelt poolt kohaliku tööturu eripära ja teiselt poolt õiguslikku konteksti. Nad kirjeldasid ka viise, kuidas puudega inimestel saab aidata oma oskuseid väärtustada ja tööturul osaleda. Osalejad pakkusid välja sotsiaalse kaasatuse projekte, näiteks „sotsiaalne talu“, kus puudega inimeste integreerimist töökeskkondadesse sai innustada põllumajandustegevuse kaudu. Nad arutasid ka puudega inimeste liikumise ja juurdepääsuga seotud raskuste lahendamise tähtsust arhitektuurilise infrastruktuuri uuesti läbimõtlemise teel.

Projekt innustas praktilist suhtlust ja vastastikust abistamist. Osalev organisatsioon pakkus Varpalotast pärit puuetega inimeste rühmale majutust, Itaalia ja Austria partnerid pakkusid õppereise Ungari ja Rumeenia ekspertidele, Wolfsbergi ja Varpalota linnad tegid annetusi heategevusorganisatsioonidele Petrosanis.

Oma tegevusega aitas projekt leida lahendusi puudega inimeste elukvaliteedi parandamiseks Euroopas.

**Projekti nimi:**

**Puudega ja teistsuguste võimetega inimeste terviklik integreerimine**

**Täideviija:**

Varpalota linn (Ungari)

**Partnerrigid:**

Austria, Itaalia, Rumeenia

**Kestus:**

01.03.2010–28.02.2011

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

32 391,47 eurot





„Euroopa Liidu rahastatud rahvusvaheline projekt „Puudega ja teistsuguste võimetega inimeste terviklik integreerimine“ andis meile võimaluse õppida üksikasjalikult tundma puudega inimeste sotsiaalhoolekande mudeleid, mida rakendatakse parterriikides. Kohtumised rikastasid meie kogemust nii kuraatorite kui ka üksikute kodanikena.

Me usume, et see projekt peaks olema algus pikaajalisele rahvusvahelisele koostööle, mis keskendub puudega inimeste tööhõivealaste parimate tavade Euroopa näidismudeli loomisele.“

## Mõju

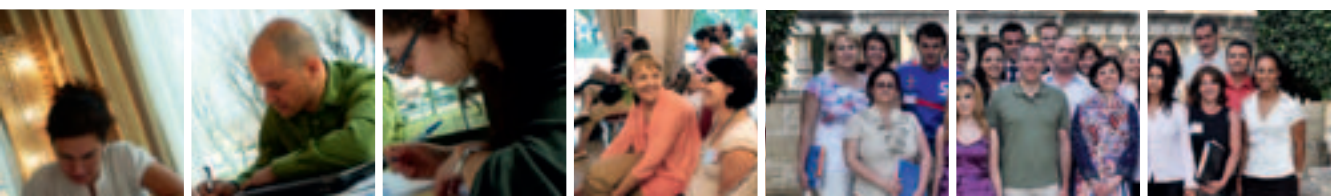
Tänu projektile õppisid osalejad tundma teiste maade tavasid, tugevdades omavahelisi sidemeid solidaarsuse ja tahte kaudu üksteist abistada. Poliitiliste otsuste tegijad said olla otsesteks tunnistajateks probleemidele, millega puudega inimestel oma igapäevaelus tuleb silmitsi seista. Konverents tähistas rahvusvahelise koostöö algust, millega saab pakkuda ühtseid lahendusi puudega inimeste integreerimiseks Euroopa tasandil. Loodi veebileht, avaldati multimeedia DVD ja brošüür ning tehti kohalikke ajalehe- ja televisioonireportaaže.







## **TOETUSMEETMED: VASTASTIKUSED TEGEVUSED**



# MILLEST TEKIB SÕPRUS?

## Võimalus uurida Euroopa linnade vahelisi sidemeid



**P**õhja- ja Lõuna-Euroopa vahelised stereotüüpsed erinevused on üldteada. Sageli kirjeldatakse, et muretud vahemeremaade elanikud, hästi organiseeritud sakslased ja peened rootslased on täiesti lahknevate ellusuhtumistega. Sel põhjusel arvas Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (CEMR) õigesti, et kasulik oleks korraldada Euroopa eri linnade kodanike vahelisi kohtumisi. Selles vaimus korraldatigi projekt „Millised sõprussidemed millisele Euroopale?“ („Which twinning for which Europe?“), mille raames toimus hulk kohtumisi ja arutelusid kolmes eri linnas, mis esindasid Põhja- ja Ida-Euroopa riike (Eesti), Kesk- ja Lääne-Euroopa riike (Saksamaa) ja Lõuna-Euroopa riike (Malta). Nendel kohtumistel keskenduti laiale teemaderingile, tehnilistest küsimustest üldisemate teemadeni, nagu kasu, mida „Kodanike Euroopa“ programm sõpruslinnadele on toonud.

**Projekti nimi:**

**Millised sõprussidemed millisele Euroopale?**

**Täidevija:**

Euroopa Kohalike ja Piirkondlike Omavalitsuste Nõukogu (Prantsusmaa)

**Partnerriigid:**

Malta, Saksamaa, Eesti

**Kestus:**

01.12.2010–31.12.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

65 372,74 eurot

Programmi „Kodanike Euroopa“ raames rahastatud vastastikune tegevus on väga oluline, et võimaldada Euroopa partnerlussuhete ja võrgustike edukat arengut. Projekt — Millised sõprussidemed millisele Euroopale? uurib lähenemisviise linnade sõprussidemete loomiseks üle kogu Euroopa ja võimaldab kõikjal Euroopas asuvatel linnadel võrrelda oma tegevust ja otsustada ühiste lähenemisviiside üle, et muuta oma partnerlus võimalikult tõhusaks.



” Need sisukad ja konstruktiivsed kohtumised ja arutelud näitavad, et sõpruslinnade liikumine on erakordselt hea viis, kuidas kaasata kodanikke Euroopa arendamisse. See on ka vahend, mis võimaldab kohalikel ametiasutustel jagada oma kogemusi ja oskusteavet eri valdkondades. Projekti raames toimunud arutelud olid väga olulised selleks, et valmistada ette kodakondsuse ja sõpruslinnade Euroopa kongressi „Euroopa kodanikud!“, mille CEMR korraldas Poolas ajal, mil Poola oli ELi eesistujariik. ”

## Mõju

Projektil „Millised sõprussidemed millisele Euroopale?“ on kindel tulevikunägemus. Arvestades ELi võimalikku laienemist Balkani maades, on projekti raames pühendatud aega, et toetada selle piirkonna riike ja teavitada neid sõpruslinnade liikumise kasulikkusest ja „Kodanike Euroopa“ programmi kaudu pakutavatest rahastamisvõimalustest. Teine projekti põhimõju on sidemed ja ühtekuuluvustunne, mida see tekitab tasapisi nendes, kelle jaoks võib Euroopa integratsiooni idee olla veel uus.



# PÕHI KOHTUB LÕUNAGA: SÕPRUSOMAVALITSUSTE LIIKUMISE EDASIARENDAMINE

## Kuidas rakendada sõpruslinnade potentsiaali?



**M**õni võib väita, et Põhja- ja Lõuna-Euroopa on liiga erinevad, et üksteist mõista, rääkimata koos töötamisest. On aga olemas partnerlus, mis tõendab vastupidist. Norrbotteni piirkond Rootsis ja Emilia-Romagna piirkond Itaalias moodustasid koostöövõrgustiku Soome Omavalitsusüksuste Liidu ja Hispaania Diputación de A Coruñaaga, eesmärgiga vahetada arvamusi selle kohta, kuidas tõhustada suhteid olemasolevate sõpruslinnade vahel. Miks? Sellepärast, et omavalitsuste sõprussuhted on midagi enam kui pelgalt paari „üksteise tundmaõppimise“ ürituse korraldamine, need tähendavad pideva teabevahetusvoo alalhoidmist, et võimaldada sõprust ja solidaarsust loovaid suhteid partnerpiirkondade vahel. Seega käsitlesid osalejate pakutud tegevused üldist vajadust suurendada kohalikku poliitilise tasandi osalust „Kodanike Euroopa“ projektides ja üldisemalt tõmmata tähelepanu Euroopa eesmärgile.

### **Projekti nimi:**

**Sõpruslinnade võrgustike rakendamise probleemidega tegelemine (Facing the challenges of the implementation of Networks of Twinned Towns)**

### **Täideviija:**

Sweden Emilia Romagna võrgustik (Itaalia)

### **Partnerriigid:**

Hispaania, Rootsi, Soome, Horvaatia

### **Kestus:**

01.01.2011–31.12.2011

### **Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

60 402 eurot

Osalevad partnerid töötasid koos, et tugevdada ühiste põhimõtete kogumit ja luua innovaatilisi veebipõhiseid töövahendeid, nagu *e-platvorm*, millega saab lihtsustada üle kogu Euroopa töötavate osalejate koordineerimist. Projekt tekkis probleemidest, millega kohalikud ametiasutused ja täpsemalt riigiteenistujad pidid silmitsi seisma stabiilse ja kasuliku võrgustiku loomisel. Sidusrühmad kohtusid kolmel korral ja osalesid koolitusseminaridel, millest võttis osa umbes 50 riigiteenistujat ja 30 poliitilist esindajat samadest omavalitsusüksustest, ning vahetasid mõtteid ja projektidealaseid kogemusi paljudel Euroopa Liiduga seotud teemadel.



*Sõpruslinnade võrgustikel on suur potentsiaal: selleks et saavutada lubatud tulemusi, tuleb välja töötada tõhus haldusstrateegia.*

*Valitud poliitiliste esindajatena peame suurendama oma panust Euroopa integratsiooniprotsessi, innustades ja toetades järjekindlamalt riigiteenistujaid seoses sõpruslinnade võrgustike projektidega.*

*Ma õppisin seminaridel palju asju, eelkõige selle kohta, kui keeruline on ideid tegelikkuses ellu viia ja saavutada häid tulemusi.*



## Mõju

Üks riigiteenistujate ja programmi ekspertide vaheliste kohtumiste põhitulemusi oli praktiliste suuniste koostamine, mille eesmärk on hõlbustada ja parandada sõpruslinnade võrgustike haldamist.

Projekt aitas riigiteenistujatel parandada oma haldusalaseid oskusi ja suurendada teadmisi projekti elluviimise põhitegurite kohta, nagu vastastikuste kokkulepete sõlmimise tähtsus, tõhus teabevahetus partnerite vahel ning sõpruslinnade võrgustike tulemuslik planeerimine ja haldamine. Lisaks andis see võimaluse arutada päevakajalisi ELi küsimusi ja vahetada seisukohti varem rakendatud projektide kohta.

Kultuuridevaheliste kohtumiste kaudu said osalejad ka värskeid ideid selle kohta, kuidas olla demokraatlikus Euroopa ühiskonnas aktiivsem.









# KODANIKE PROJEKTID



# INNOVATSIOONIJANU

## Uurida majandust teisest küljest



**K**uidas teha jalgrattast suppi valmistav köögikombain? Kas te pole kindel, et see on võimalik? See on aga tõepoolest üks paljudest projekti Micronomics uuenduslikest lahendustest. Projekti eesmärk oli anda loova mõtlemisega inimestele võimalus oma andeid näidata, edendades samas selliseid ideid nagu säästev tarbimine ja tervislik toitumine. Mikroalgatusteks nimetatavate väikeste algatuste, nagu jalgrattaparandus ja veebikujundus, kasulikkust tõstetakse esile kavala näitega jalgrattast, mis muudetakse masinaks, millega saab valmistada sooja suppi seitsme minutiga.

Selleks et võtta projektist maksimum, kasutati mitmesuguseid uuendusi ning õpikodadele, aruteludele ja esitlustele lisaks toimusid näitused ja filmilainastused.

2010. aasta maikuu esimesel kolmel laupäeval töi „Micronomicsi” projekt inimesed Brüsseli tänavatele, et näidata linnaruumi kasutamist eneseväljenduse kohana, muuhulgas toimus loomekunsti turg ja arutelu mõiste —avalik ruum— üle. Eesmärk ei olnud mitte üksnes esitleda projektiga seotud loominguliste inimeste algatusi, vaid ka uurida selliste mikroettevõtete sotsiaalset ja majanduslikku lisaväärtust. Projekti põhisõnum oli see, et iga asja saab muuta kasulikuks ning loovuse ja uuendustega saame aidata kasvõi väikest viisi kaasa majanduse arengule.

**Projekti nimi:**  
Micronomics

**Täideviija:**  
VZW City Mine(d) (Belgia)

**Partnerriigid:**  
Austria, Sloveenia, Prantsusmaa, Madalmaad, Saksamaa, Taani, Hispaania, Ühendkuningriik ja Itaalia. Lisaks osalesid kaasrahastamata partneritena Türgi, Bosnia ja Hertsegoviina ning Šveits.

**Kestus:**  
1.01.2010–15.03.2011

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa” programmi raames:**  
86 829,26 eurot



“ Taolised koostööprojektid nagu „Micronomics“ võimaldavad sellistel kohaliku tasandi osalejatel nagu Im Ausland Viinist tõsta oma strateegiate taset ja avada need sarnastele algatustele teistes Euroopa linnades. Samal ajal saavad nad õppida teistest rohujuuretasandi algatustest seda, kuidas anda ühiskonnas rohkem kaalu sellistele rahvastikurühmadele nagu romad, kodutud või muud ebasoodsates tingimustes olevad isikud. Nad ehitavad Euroopat alt üles. ”

# Osalejate muljed

## Mõju

Tänu sellele, et „Micronomicsi“ projekti jagati Euroopa linnade kodanikega, jõudis see laia avalikkuse ette, äratades inimestes uudishimu ja andes neile teavet erilise lähenemisviisi kaudu linnade probleemidele. Ajal, mil majanduse alustalasid on kogu maailmas tugevalt raputatud, suutis „Micronomics“ tuua välja mitte ainult optimismi raskuste trotsimisel, vaid ka tõelisi alternatiive, milles kombineeritakse ettevõtlust, sotsiaalset vastutust ja säästvat arengut.



# KULTUUR KODANIKE TÄHELEPANU KESKPUNKTIS

Üleeuroopaline uuring toob välja  
kodanike arvamused kultuuri rolli kohta



**K**as kultuur on pelgalt raha raiskamine või on see üks tõukejõududest, mis saab aidata meil edasi liikuda? Võrgustik EUROMEDINCULTURE(s) võttis ette raske ülesande: teha kindlaks, milline võiks olla kultuuri roll Euroopa ülesehitamisel.

Selle kaks aastat kestnud pingutuse alus oli usk, et üks Euroopa identiteedi põhiosa on meie ühine kultuuripärand. Aastatel 2009 ja 2010 korraldati Euroopa eri riikides üle kahekümne piirkondliku avaliku foorumi, mille kaudu jagati kodanikele üle kahekümne tuhande küsimustiku. Ühine analüüs käsitles inimkonna loomingu ja traditsioonide väärtustamise ja kaitsmise eri tahke. Tuhanded inimesed olid nõus osa võtma ja aitama kujundada sellise poliitika üldjooni, mis annaks kultuurile aukoha ühise Euroopa südames. Euroopa kultuuri määratlemiseks nimetati sagedasti ajaloolist pärandit, Euroopa kultuuride ja keelte mitmekesisust, demokraatiat ja inimõigusi. Nii kunstnikud kui ka kultuuritöötajad, nii poliitikakujundajad kui ka noored aitasid ühtmoodi innukalt määratleda viisi, kuidas kultuur mõjutab meie igapäevaelu iga osa, alates haridusest ja eneseväljendusest kuni sotsiaaldialoogi ja ametialase arenguni. Ettevõtmisest nähtus, et paljud eurooplased usuvad, et kultuur ei ole eesmärk iseeneses, vaid harmoonilise ja võrdse ühiskonna sideaine sotsiaalsel ja majanduslikul tasandil. See on loova mõtlemise alustala, võimalus teha katsetusi, mille tulemusi saab üle võtta muudes ühiskonna ja majanduse valdkondades.

**Projekti nimi:**  
EUROMEDINCULTURE(s)

**Täideviija:**  
Association pour le développement culturel européen et international (Prantsusmaa)

**Partnerriigid:**  
Ühendkuningriik, Belgia, Sloveenia, Malta, Hispaania, Saksamaa, Soome, Itaalia, Poola, Portugal

**Kestus:**  
01.01.2010–31.12.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**  
123 871,32 eurot



” Kultuur teeb inimestest paremad kodanikud!

*Kultuur on sild mineviku, oleviku ja tuleviku vahel ning see ühendab ka eri „kultuuridest” inimesi.*

*Majandusringkondadel on kultuurivaldkonnalt palju õppida, eriti loovuse ja meeskonnavaimu osas. Samal ajal on kultuurivaldkonda vaja sisse viia ka mõni majandusega seostatav omadus: vastutustunne, projektide realistlikumaks muutmine nende turustatavuse tõestamise kaudu.*

## Mõju

Projektist ilmnas, et enamik osalejatest peab kultuuri elutähtsaks sotsiaalse ühtekuuluvuse teguriks, dialoogi ja kodanike mobiliseerimise vahendiks. Neid mõtteid kajastati soovitude kogus „Õigus kultuurile homses Euroopas”, mis on kirjutatud üheteistkümnes keeles. Euromedinculture veebileht võimaldas tulemuste, sealhulgas projekti raames tehtud filmi laialdast levitamist. Projekti edu innustas korraldajaid pakkuma välja lisategevusi tulevastel aastatel, et tagada algatuse järjepidevus ja jätkusuutlikkus.



# ELASID KORD EUROOPAS...

## Kodanike antoloogia



**V**õimaliku Euroopa lood" („Stories of a Possible Europe") on algatus, mille mõtet väljendavad kõige paremini Ira Glassi sõnad: „Toredad lood juhtuvad nendega, kes oskavad neid jutustada." Kultuuri- ja haridusühingud Itaaliast, Saksamaalt, Portugalist, Ühendkuningriigist, Hispaaniast, Slovakkias ja Sloveeniast ühendasid oma jõud, et tuua päevalgele tuhandeid kogemusi ja eri tahke, millest koosneb meie ühine Euroopa. Koos rajasid nad aluse sellele, millest pidi saama värvikas, inspireeriv ja südantsoojendav uurimisretk Vana Mandri eri kultuuridesse.

**Projekti nimi:**  
**Võimaliku Euroopa lood**

**Täideviija:**  
Universita Popolare di Roma (Itaalia)

**Partnerrigid:**  
Saksamaa, Hispaania, Portugal, Sloveenia, Slovakkia, Ühendkuningriik

**Kestus:**  
30.01.2009–31.01.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa" programmi raames:**  
123 871,10 eurot

Eri vanuses ja erinevatest kultuuridest meestel ja naistel paluti osaleda koostööl põhineval ja autobiograafilisel jutuvestmisvõistlusel, mille teema oli kultuuridevaheline dialoog. Minevikust ja olevikust pärit lood, aga ka unistused, soovid ja utoopilised kujutelmad, mis võivad meil aidata kujutleda ja luua teistsugust võimalikku Euroopat. Kõigis kuues riigis korraldati kodanike töörühmi, mis olid osalemise ja vastastikuse suhtluse vorm „üha lähedasema Euroopa ülesehitamisel" lugude jutustamise kaudu. Töörühmades osalejad koostasid lood minavormis, autobiograafilise kirjutamise õpikodade abil, või siis kogusid lugusid intervjuude ja elulugude kujul. Lugusid, uurimuslikke artikleid ja uuringuid koguti ka üleeuroopalise võistluse „Teistsugune Euroopa on võimalik" kaudu. Autoritele anti vabadus kasutada kõikvõimalikke väljendusvahendeid, mida nad sobivaks pidasid, ning selle tulemus oli eklektiline kogu, mis sisaldas kirjutatud tekste, foto-, video- ja audiojutustusi, koomikseid, luuletusi ja teatrit. Lood andsid pildi elujõulisest mitmekülgsest Euroopast, jutustades inimõigustele ja demokraatialle pühendumise kogemustest, erinevatest koostööviisidest, uutest elamisviisidest ja uutest maailmavaadetest.



” Minu kogemus Sloveenias romade rühmadega näitas, kui tugevad stereotüübid on võimalik purustada otsese kontakti teel. Näiteks korraldades üritusi, kus romad saavad õpetada oma kunsti ja kultuuri ning samal ajal õppida muude rahvuste esindajatelt. Kultuuridevaheline dialoog on vastastikuse õppimise kogemus, milleks on vaja kohta, aega ja võimalust. . .

*Dialoog ja õigused on ühe ja sama mündi kaks poolt.*

*See üritus veenis mind, et stereotüübid nende inimeste kohta ei ole kujunenud mitte faktide põhjal, vaid nende inimeste peades, kes kardavad kedagi, keda nad ei tunne.*

*Nüüd oleme veidi avatumad, ühiskonda paremini integreeritud, suhtleme rohkem... Kui mul oleks varem selline võimalus olnud, oleksin muutnud paljusid asju.* ”

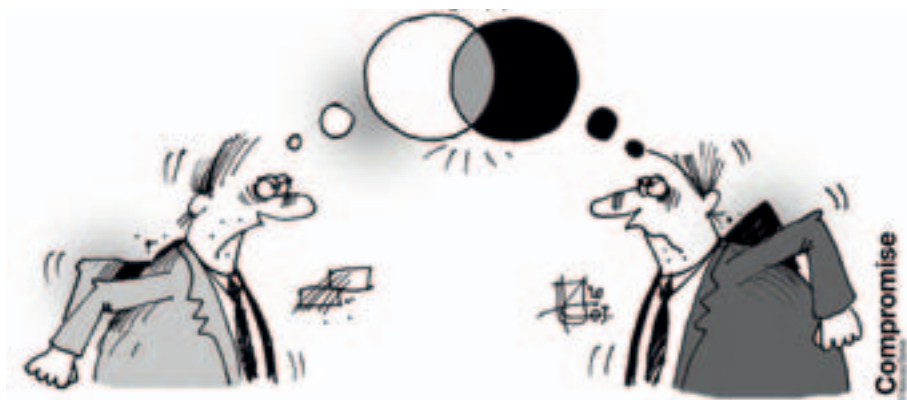
## Mõju

Lood aitavad saada teadmisi väärtustest ja kujutlustest, mis on aluseks Euroopa identiteeditunde loomisele. Lood koguti kokku mikroantoloogiatesse, fotokalendritesse ja brošüüridesse, tagades selle, et kogutud kogemusi saaks kasutada kultuuridevahelise dialoogi parandamiseks Euroopas. Nende materjalide kaudu kaasasid korraldajad kodanikke ja institutsioonide esindajaid nii kohalikul kui ka Euroopa tasandil. Veebis toimunud võistlus võimaldas laia levikut ja osalust.



# LIIKUMINE EUROOPA SUUNAS

## Kohalikud kogukonnad asuvad ehitama kaasavat Euroopat



**K**ahjuks elame ikka veel maailmas, kus paljudel on puudus esmatarbekaupadest või neil ei ole õiglaseid võimalusi elus edasi jõuda, maailmas, kus ei kanta piisavalt hoolt nende eest, kes seda kõige rohkem vajavad, kus on puudus esmasest inimväarikusest ja mis on täis sallimatust. Samas kui EL kannab endas inimõiguste, mitmekesisuse ja kaasamise mõisteid, ähvardavad paljusid meie ühiskondi ikka veel rassismist, sallimatusest, sotsiaalsest tõrjutusest, puudulikust haridusest ja sotsiaalsest ebaõiglusest tekkivad ohud. Seepärast ongi korraldatud solidaarsus, praktiline abi ja mitmekesisuse väärtustamine sotsiaalselt kaitsetumate eurooplaste jaoks tohutu suure tähtsusega.

Rohujuuaretasandi organisatsioone võib üldjoontes määratleda kui ühistes huvides tegutsevate isikute omaalgatusliku korraldusega rühmi, mis toimivad vabatahtlikkuse alusel töötavate mittetulundusorganisatsioonidena. „Rohujuuaretasandi Euroopa tegutsemas kohaliku heaolu nimel“ („Grassroots Europe for Local Wellbeing“) tõi kokku üle 120 vabatahtliku, kes on pühendanud oma elu teiste vajaduste eest hoolitsemisele ning kes töötavad oma kogukonna heaolu nimel. Nende igapäevatöö hõlmab eri laadi innustavaid ja kogukonda üles ehitavaid tegevusi, nagu erivajadustega laste koolijärgse õppe rühmad, mitmekultuurilised laagrid sallivuse õpetamiseks, kunsti- ja sporditunnid tõrjutute eneseväljenduse arendamiseks ja innustamiseks, seminarid osavõtmatute noorte kaasamiseks kogukonna asjadesse; sotsiaalteenused puudust kannatavatele peredele, muusikateraapia vaimupuudega inimestele ja mitte vähem olulisena ümbruskonna toetus varjupaigataotlejatele ja migrantidele.

Osalejad said kokku mitmel riigisisel ja rahvusvahelisel üritustel ühe aasta jooksul, et arutada võimalusi ja probleeme, mida nad kohtavad oma igapäevatöös rohujuuaretasandi organisatsioonide liikmetena. Lõpus tundsid osalejad, et nad on paremini ette valmistatud ja pädevamad, et juhtida kohaliku, riigi ja ELi tasandi sidusrühmade tähelepanu oma kõige tähtsamatele mureküsimustele.

### **Projekti nimi:**

**Rohujuuaretasandi Euroopa tegutsemas kohaliku heaolu nimel**

### **Täideviija:**

Avatud Ühiskonna Instituut (Ungari)

### **Partnerriigid:**

Läti, Tšehhi Vabariik, Rumeenia, Austria

### **Kestus:**

01.01.2011–31.12.2011

### **Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

250 000 eurot





*Heaolu mõiste kajastab seda, mida me oleme alati oma töö kohta teadnud, kuid pole kunagi osanud sõnadesse panna.*

*Ma sain tagasi usalduse meie töö ja rohujuuresandide kodanikuühiskonna mõjuvõimu vastu. Meil on vaja seda koostööd jätkata.*



## Mõju

Projekt saavutas oma põhieesmärgi, milleks oli tugevdada kogukonnapõhiste kodanikuühiskonna organisatsioonide häält, kaasates raskesti ligipääsetavaid kogukondi Euroopa Liidu demokraatlikesse, aruteludel põhinevatesse protsessidesse. Osalejad leidsid üksmeelselt, et projekt aitas samuti kaasa tugevate tööalaste sidemete arenemisele aktiivsete kodanike vahel Euroopas. Nad kujundasid välja n-õ ühise hääle haridust ja sotsiaalset kaasatust käsitlevatel poliitilistel aruteludel kaasarääkimiseks. Lisaks suurendati kohalike, riiklike ja ELi tasandi poliitikakujundajate hulgas teadlikkust selle kohta, kui olulist rolli mängivad rohujuuresandide algatused kogukondade heaolu jaoks. Peale selle korraldati Cluj-Napocas, Budapestis ja Brüsselis kõrvalüritusena karikatuurinäitus, mis oli jõuline vahend, et juhtida tähelepanu olulistele sotsiaalsetele küsimustele, mis mõjutavad kogukondi üle terve Euroopa.

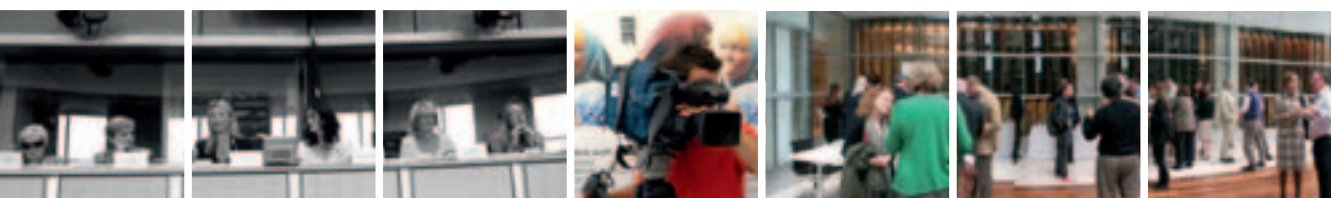
Vabatahtlike soovitused esitati ELi poliitikakujundajatele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele Brüsselis. Üritus aitas tuua Euroopat kodanikele lähemale, suurendades usaldust ja solidaarsust nende vahel, kes teevad tööd tihedamini lõimitud Euroopa nimel.







# TEGUTSEV KODANIKUÜHISKOND



# KODANIKUTUNNE

## Laevareis Palermosse kuritegevuse ennetamise toetuseks



**K**ohtunik Giovanni Falcone, väljapaistev kuju organiseeritud kuritegevuse vastases võitluses Sitsiilias, tapeti 23. mail 1992 koos oma naise ja kolme ihukaitsjaga Palermo lähedal maanteel. Tema mõrv oli pöördepunkt Itaalia maffiavastases võitluses. Kaks aastakümnet pärast kohtuniku surma elab tema pärand edasi. 2011. aastal korraldas sihtasutus Giovanni e Francesca Falcone koos partneritega Prantsusmaalt, Hispaaniast, Eestist ja Bulgaariast kaks rahvusvahelist üritust, mille eesmärk oli tugevdada organiseeritud kodanikuühiskonna rolli kuritegevusevastases võitluses ja kuritegude ärahoidmises.

2011. aasta veebruaris kogunesid tuhanded noored eurooplased Pariisi, et arutada rolli, mida nad võivad mängida organiseeritud kuritegevuse tõkestamises. Osalejate hariduse ja kogemuste mitmekesisus muutis selle mõttevahetuse eriti väärtuslikuks: osad neist olid pärit ebasoodsatest tingimustest või olid varem karistatud, osad olid maffiaekspandid või isikud, kelle elukutse oli seotud kuritegevusevastase võitlusega. Kolm kuud hiljem kulmineerus projekt mitme erilise üritusega. Kõige sümbolsem nendest on ilmselt — Seaduskuulekuse laev—. Üle kahe tuhande noore läksid Napolis ja Civitavecchias laevale, et sõita Palermosse. —Seaduskuulekuse laeva” korraldati varem ainult Itaalia osavõtjatele, kuid 2011. aastal osales üritusel mitmekesine rahvusvaheline reisiseltskond. Nendele uut laadi —ristisõdijatele” on see 13–16-tunnine sõit ilmselt unustamatu kogemus. Jagatud emotsioon võib olla tõukejõud, mis viib tegudeni ja aktiivse kriminaalpreventsioonini. Pärast seda sissejuhatavat reisi maabusid nad Palermos ja osalesid ühiselt koos Sitsiilia elanikkonnaga erinevatel üritustel, mis korraldati kohtunik Falcone ja kõikide organiseeritud kuritegevuse ohvrite mälestuseks ja seaduskuulekuse kultuuri toetamiseks.

### **Projekti nimi:**

**Seaduskuulekuse lained, kodakondsuse lained („Waves of legality, waves of citizenship”)**

### **Täideviija:**

Fondazione Giovanni e Francesca Falcone (Itaalia)

### **Partnerriigid:**

Hispaania, Eesti, Prantsusmaa, Bulgaaria

### **Kestus:**

01.01.2011–30.09.2011

### **Rahaline toetus „Kodanike Euroopa” programmi raames:**

46 274,68 eurot



„Kodanike Euroopa“ programm andis meile võimaluse luua struktureeritud tegevus teiste maade ühingute ja organisatsioonide liikmetega, viies meie töö Euroopa tasandil sammu võrra edasi, et levitada seaduskuulekuse ja õiguspärasuse kultuuri. Projekti „Seaduskuulekuse lained“ kogemus julgustab meid korraldama uusi projekte koostöös teiste Euroopa ühingutega.

Projekt aitas mul mõista kodanikuühiskonna tähtsust ja rolli võitluses seaduslikkuse eest ja organiseeritud kuritegevuse vastu. Omandasin üldise ülevaate maffiast kui nähtusest ja sain osaleda püsivas kultuuridevahelise suhtluse protsessis.

Nüüd olen rohkem kui kunagi varem veendunud selles, et meil, noortel, noorsootöötajatel, lihtsatel inimestel, on nii suurvõim ning seda hästi ära kasutades saame võidelda ebaseaduslikkuse vastu. See projekt oli elav näide sellest, kuidas seda võimu saab kasutada selleks, et edendada kõikide hulgas seaduslikkust, kodanikuaktiivsust ja -vastutust.

## Mõju

Laevasõidud Palermosse ja sellele järgnevad kogunemised selles linnas on osalejatele avaldanud tugevat mõju, mõni neist tuleb igal aastal tagasi üritustest osa võtma. 2011. aasta „Seaduskuulekuse laeval“ oli suurepärase meediakajastus: üle 800 akrediteeritud ajakirjaniku üle kogu maailma tagasid, et ürituse sõnum jõudis laia avalikkuse ette Itaalias ja välismaal.



# EUROOPA 20-AASTASTE PILGU LÄBI

## Deklaratsioon „Põlvkond '89”: tänapäeva noorte lootused ja ootused Euroopa tuleviku suhtes



**N**ad sündisid 1989. aastal. Samal ajal kui nad astusid oma esimesed kohmakad sammud ja õppisid ütlema oma esimesi sõnu, alustasid Kesk- ja Ida-Euroopa riigid omakorda teed vabaduse poole ning õppisid kommunismirežiimid kukutanud revolutsioonide kiiluvees uuesti rääkima demokraatiast. Viimase kahekümne aastaga on 1989. aastal sündinud noored arenenud ja küpsenud loovateks, ühiskondlikult aktiivseteks ja avatud maailmavaatega inimesteks, keda on kujundanud oma riigi kollektiivne kogemus. 2010. aasta kevadel kogunesid noored üheksast Euroopa riigist – Austriast, Belgiast, Bulgaariast, Tšehhi Vabariigist, Saksamaalt, Ühendkuningriigist, Poolast, Rumeeniast ja Ungarist – osalema üleeuroopalises projektis „Põlvkond '89” („Generation '89”). Neil oli võimalus rääkida sellest, mis nende kodumaal oli minevikus juhtunud, ning väljendada ja jagada mõtteid oma tuleviku kohta Euroopa kodanikena.

Projektis osalenud noored töötasid koos neljal üheaegsel kohtumisel Bukarestis, Brüsselis, Prahast ja Varssavis, et koostada oma põlvkonna – vaba Euroopa uute kodanike – deklaratsioon. Mõttevahetusi ette valmistades küsitlesid nad sadu 25- kuni 85-aastaseid inimesi, kes olid läbi elanud sündmused, mis töid kaasa kommunistlike süsteemide kokkukukkumise Euroopas. Nõnda tehtud videod olid lähtepunkt aruteludele, mille tulemusena koostati deklaratsioon „Põlvkond '89” – tekst, mis koondab kokku tänapäeva noorte lootused ja hirmud seoses Euroopa tulevikuga. Olles pärit riikidest, millel on seoses aastaga 1989 väga erinevad kogemused ja mis on erinevalt arenenud Euroopa integratsiooni, staatuse ja kodakondsuse valdkonnas, andsid osalejad oma manifestis selge pildi sellest, mida tähendab olla „ühinenud mitmekesisuses”.

Projekt „Põlvkond '89” võimaldas heita pilgu sellele, milline mõju oli 1989. aasta revolutsioonidel viisile, kuidas tänapäeva noored kujutavad ette Euroopa tuleviku. Kujuteldav teekond minevikku oli emotsionaalne ja inspireeriv kogemus, luues sidemeid, mis on aastaid hiljem endiselt tugevaks jäänud.

**Projekti nimi:**

**Põlvkond '89**

**Täideviija:**

*Institutul Cultural Român / Rumeenia Kultuuri Instituut (Rumeenia), EUNICI võrgustik*

**Partnerriigid:**

Austria, Belgia, Bulgaaria, Tšehhi Vabariik, Saksamaa, Ühendkuningriik, Poola ja Ungari

**Kestus:**

12.10.2009–11.10.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa” programmi raames:**

24 875,79 eurot



” Projekt „Põlvkond '89” oli esimene ELi rahastatud projekt, mida koordineeris Rumeenia Kultuuri Instituut. See oli keerukas, nõudlik projekt. Peaaegu kahe aasta jooksul jagasid inimesed eri institutsioonidest oma teadmisi ja rakendasid oma entusiasmi, et saavutada erakordne „Põlvkond '89” kohtumise kogemus ja tutvustada nende avaldust Euroopa tuleviku kohta. „Kodanike Euroopa” programmist saadud rahaline toetus võimaldas meil arendada oma ideed üleeuroopaliseks projektiks, millesse oli kaasatud üle 250 osaleja üheksast Euroopa riigist.

Teadmised, sõbrad, vastused paljudele mul meeles mõlkuvatele küsimustele ja veel küsimusi, mis tuleb lahendada tulevikus. See oli kuni 21. eluaastani kõige viljakam kogemus minu elus.

# Osalejate muljed

## Mõju

Lisaks esseede kirjutamisele teemal „Mida ma saan Euroopa heaks teha ja mida saab Euroopa minu heaks teha?” valmistas iga osaleja ette 3–5 minuti pikkuse video, milles ta küsitles sugulasi ja võõraid inimesi 1989. aasta sündmuste kohta. Sajad tekstid, videod ja fotod illustreerivad protsessi, mille kaudu osalejad eraldasid oma erinevatest kogemustest välja olulisimad osad, pannes need kokku ühisesse deklaratsiooni.

Projekt toimus Václav Haveli eestkostel ning 2010. aasta juunis esitleti deklaratsiooni „Põlvkond '89” ELi esindajatele, sealhulgas Euroopa Parlamendi presidendile Jerzy Buzekile. Üritustel oli lai meediakajastus ja nendega asetati järjekordne kivi Euroopa Liidu rahvaid ühendava silla ehitusse.



# INSPIRATSIOONIPÄRAND

Anda hääl „unustatud“ linnapiirkondadele



**A**jakirjanik olemine nõuab rohkemat kui pelgalt uurivat meelt ja jutustamisoskust. Võib-olla kõige rohkem on vaja julgust. Ajakirjandusmaailma tõusval tähel Ilaria Alpil olid kõik need omadused. Soov paljastada teatud ebameeldivaid tehinguid viis ta oma kodumaalt Itaaliast Somaaliasse, kus ta uuris teateid mürgiste jäätmete ladustamise ja ebaseadusliku relvaveo kohta. Nende uurimiste tõttu mõrvati ta julmalt Mogadishus 1994. aasta märtsis. Täna elavad tema nimi ja tema töö vaimsus edasi ühenduse Associazione Ilaria Alpi-Comunità Aperta (Ühendus Ilaria Alpi – Avatud Kogukond) kaudu. Ühendus innustab ajakirjanikuks saada soovivaid noori võtma eeskjuju pühendumusest ja veendumusest, millega Ilaria Alpi oma tööd tegi, ning laiendada ajakirjanduse piire töö otsimise eesmärgil. Sellise ajakirjanduse edukaid näiteid tõsteti esile projektiga CITYLAB.

**Projekti nimi:**  
Citylab

**Täideviija:**  
Associazione Ilaria Alpi (Itaalia)

**Partnerriik:**  
Prantsusmaa

**Kestus:**  
01.08.2009–31.07.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**  
25 359 eurot

Algajad ajakirjanikud keskendusid selles projektis peamiselt elule ebasoodsas olukorras olevates linnapiirkondades Itaalias ja Prantsusmaal eesmärgiga teavitada inimesi sealsete elanike probleemidest. Mõlemas riigis valitseva olukorra ja valdavate arvamuste vahel leiti silmatorkavalt palju sarnasusi. Milline on sisserände mõju nendes piirkondades? Kas see on soovitav? Kuidas tasakaalustada omavahel turvalisuse ja inimõiguste küsimusi? Need tänapäevased probleemid on universaalsed ning projekt CITYLAB läheb teema tuumani, küsitledes inimesi, keda need probleemid otseselt mõjutavad. Nende intervjuude kaudu saame õige ettekujutuse emotsioonidest, arvamustest ja vahel ka eelarvamustest, mis peituvad niisuguste küsimuste taga nagu see, kas naised peaksid saama kanda avalikus kohas burkat.

Need lood aitavad anda võimalusi neile, kes tunnevad, et süsteem, milles nad elavad, on nad unustanud ja maha jätnud, ning kõikide ülesanne alates valitsuste liikmetest kuni nendeni, keda sügavalt puudutavad sisserände-, turvalisuse- ja heaoluküsimused, on kindlustada, et intervjuude tulemus on küsimuste soodne areng.





” Töötasin ühe Citylabi ajakirjanikuga rände teemadel eesmärgiga tõsta teadlikkust inimeste kohta, kes heitlevad selle nimel, et meie riigis elada ja töötada. Sellises olukorras migrandid võivad suurema tõenäosusega kohata diskrimineerimist, tõrjumist, ärakasutamist ja väärkohtlemist kõikides rände etappides. Neile keeldutakse tihti andmast ka kõige tavalisemat töökaitset, nõuetekohaseid menetlustagatise, isiklikku turvalisust ja tervishoiuteenust. Sellele olukorrale tähelepanu juhtimiseks näitasime oma videos lugu 2008. aasta septembris toimunud migrantide mõrvamisest Castel Volturnos.

Videod olid väärtuslik vahend, mille abil sai näidata tegelikkust nii, nagu kodanikud seda näevad. Korraldades laiemale osalejaskonnale avatud kohtumisi ja konverentse, seadsime valitud teemad

avaliku mõttevahetuse keskmesse. Projekt andis võimaluse tuua kokku nii poliitikuid, haldustöötajaid, eksperte ja sotsiaaltöötajaid kui ka kodanikke. See oli väga hea viis taasavastada demokraatia tähendust riiklikul ja Euroopa tasandil.

## Mõju

Klippe esitati ja neid arutati iga-aastaselt „Premio Ilaria Alpi” tseremoonial, kus tunnustatakse uurivale ajakirjandusele keskendunud reporterite saavutusi. Euroopa Komisjoni siseasjade volinik Cecilia Malström osales klippidega tõstatatud küsimuste üle toimunud arutelus. Neid klippe näitas ka Itaalia uudistekanal RAI News 24, tuues esile üldsuse suurt huvi nende küsimuste vastu.



# JUHTIMINE MUUTUSTE POOLE

## Kuidas ametialane suhtlus võib mõjutada teie tööd?



**K**as te olete vahel mõelnud, kuidas keegi, kes töötab samal ametikohal kui teie, mõnes muus Euroopa riigis oma igapäevast tööd teeb? Kas nende töö prioriteedid on teie omast erinevad? Tänu projektile „Aktiivsed kodanikud juhikohal“ anti professionaalsetes kodanikuühiskonna organisatsioonides töötavatele inimestele – sektorist, mis on olemas sotsiaalsete vajaduste rahuldamiseks – võimalus jälgida nädal aega oma ametikaaslaste teistes Euroopa riikides.

Osalejate hulgas olid peamiste heategevusorganisatsioonide tegevjuhid ning vahetusprogrammi lähetuselt tagasi tulles vaatasid nad tihti oma sektorit uuest vaatenurgast ja neil olid tekkinud uued ideed, mille abil võis nende heategevusorganisatsiooni mõju nende koduriigis maksimumini viia. Võtame näiteks Jim Bakeri, Brightoni (Ühendkuningriik) Age Concern'i tegevjuhi, kes osales vahetusprogrammis ametivennaga Itaalias. Jim Baker rõhutab, et selle vahetusprogrammiga tuletati talle uuesti meelde, miks ta algselt heategevussektoris tööle asus. Ta mõistis, et tema prioriteet peaks olema inimesed, keda heategevusorganisatsioon aidata soovib, mitte raha kogumine ja moderniseerimine.

**Projekti nimi:**

**Aktiivsed kodanikud juhikohal: 21. sajandi Euroopa juhid (Active Citizens in the driving seat: leaders for the 21<sup>st</sup> century Europe)**

**Täideviija:**

Euclidi võrgustik (Ühendkuningriik)

**Partnerriigid:**

Saksamaa, Eesti, Sloveenia, Bulgaaria, Ühendkuningriik, Itaalia

**Kestus:**

01.08.2009–31.07.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

32 441,33 eurot



” Öppisin viie päevaga palju: kommete, traditsioonide ja eelkõige Eesti inimeste kohta, kes ehitavad üles kodanikuühiskonda, ja suhete kohta valitsusstruktuuriga. Samuti oli mul võimalus alustada heade suhete loomist organisatsioonidega ja suurepärase inimestega.

Kolmas sektor Ühendkuningriigis on sedavõrd loomulikult „süsteemi“ osa, et me võime tihti hakata lõpuks arvama samamoodi nagu keskvalitsus või kohalik omavalitsus, mitte nagu meie ise. Itaalia kontseptsioon on oma laadilt palju rohkem hoolekande- ja perekonnamudel, mis on ka meie traditsioonides kesksel kohal, kuid mille me võime olla silmist kaotanud.



# Osalejate muljed

## Mõju

Projekt „Aktiivsed kodanikud juhikohal“ ei pakkunud mitte üksnes võimalust õppida, kuidas töötavad kodanikuühiskonna vabaühendused eri maades, vaid sellele järgnesid ka projektid, milles õpitut rakendati. Näited sellest ulatuvad teadlikkuse tõstmisest Aafrika arenguküsimuste kohta kuni Sloveenia tööturul võrdsete võimaluste toetamiseni. Trükisega „Leadership and beyond“ („Juhtimine ja selle edasiarendused“), millest tehti 200 paberkandjal versiooni ja allalaaditavad versioonid, rõhutati Euroopa kodanikuaktiivsust, keskendudes juhtimise arendamisele kogu Euroopas. Teavet levitati ka sotsiaalvõrgustike, kodanikuühiskonna võrgustike ja teabelehtede kaudu, mis jõudsid kõik kokku üle 5000 inimeseni.

Lisaks töötajate vahetustele anti projekti tulemusena välja uurimuslik trükis „Leadership and beyond: how civil society can lead the future“ („Juhtimine ja selle edasiarendused: kuidas kodanikuühiskond saab tulevikku juhtida“). Selles väljaandes uuriti, kuidas Euroopas vabaühendusi juhitakse, võrreldes sarnasusi ja erinevusi, mis on seotud eesmärkide, tavade ja arvamustega, kuidas organisatsioonid selles sektoris kõige tõhusamalt töötada saavad.



# KÜPSETAMINE SULATAB EELARVAMUSI

## Loovad viisid, kuidas lammutada rassistlikke ja ksenofoobseid stereotüüpe



**M**aailma nägemine mustvalgelt ja eelarvamuste kordamine, teadmata isegi, et need on eelarvamused, võib vahel olla ahvatlev viis sotsiaalsest eraldatusest pääsemiseks. Sel juhul saavadki appi tulla niisugused loovad algatused nagu „Rändav sotsiaalne kokakunst“ („Travelling Social Cuisine“). See projekt ühendab inimõiguste kaitsjaid Balti riikidest ja organisatsiooni „UNITED for Intercultural Action“. Eesmärk: võimaldada endistel Nõukogude Liidu maadel Leedul, Lätil ja Eestil hakata aktiivselt vähendama ksenofoobiat ja rassismi ning tugevdama sidemeid Lääne-Euroopa inimõiguste võrgustikega.

**Projekti nimi:**

**Rändav sotsiaalne kokakunst**

**Täidevija:**

Riiklik Sotsiaalse Integratsiooni Instituut  
(Leedu)

**Partnerriigid:**

Läti, Eesti, Madalmaad

**Kestus:**

01.10.2010–30.09.2011

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

25 000 eurot

Projekt korraldati kolmes järgus. Esimene järk kujutas endast rahvusvahelist ajurünnakut kohtumisel, mille korraldas Leedu Riiklik Sotsiaalse Integratsiooni Instituut. Projektis osalejatega ühinesid rahvusvahelised eksperdid, et koostada rassismivastane tegevuskava, mis hõlmab uuenduslikke meetodeid, näiteks „Kultuuriköök“ („Cultural Kitchen“) või „Elav Raamatukogu“ („The Human Library“). Teine järk oli ideede elluviimine. Loodi „Elavad Raamatukogud“, kus osalejad ja juhuslikud möödakäijad said nautida mitmekesiste ja värvikate „elavate raamatute“ kogu. Teisisõnu: nad said vestelda inimestega erinevatest haavatavatest ühiskonna rühmadest, kellega neil tavaliselt kokkupuudet ei oleks. „Lugejaid“ innustati „viskama ära stereotüübid“ suurde sümbolseesse prügikasti.

„Kultuuriköök“ oli projekt, mille raames inimesed pidid „küpsetades eelarvamusi sulatama“ erinevate toitude valmistamise ja jagamise kaudu, arutades samal ajal inimõiguste üle ja jagades kogemusi selle kohta, kuidas saada võitu ksenofoobiast. „Ebamugav Kino“ („Uncomfortable Cinema“) näitas rassismivastaseid filme, millele järgnesid paneelarutelud, kooliõpilaste tutvustati romade kultuuri loengute ja roma laste antud kontsertide kaudu. Projekti kolmandas järgus hinnati tegevuse tulemusi ning mõju osalejatele ja nende kogukondadele. Loomulikult ei lõppe ettevõtetud teekond sellega. „Rändav Sotsiaalne Kokakunst“ on end tõendanud kui tõhus ja uuenduslik „sõiduvahend“ teel rassismi ja ksenofoobia kaotamise poole.

” Programm „Kodanike Euroopa” andis meile võimaluse viia ellu pikaajalist projekti, et võtta meetmeid rassismi ja ksenofoobia vastu meie kohalikes kogukondades. Projekt andis vajaliku töökeedasele töölenendeküsimuste kallal ning see oli koht, kus sai tutvuda teistes organisatsioonides kasutatavate heade tavade ja vahenditega. Sündisid uued algatused, partnerlused ja loodi uusi võrgustikke – rahastamise mõju oli oluline mitte ainult partnerorganisatsioonidele ja osalejatele, vaid ka laiemalt kogu ühiskonnale.

Projekt võimaldas meil mitte ainult tuvastada sarnaseid probleeme kolmes osalevas riigis, vaid ka arutada nende võimalikke lahendusviise. Osalejaid oli nii romade kui ka Läti ja Eesti venekeelsete vähemuste hulgast, nii et me kohaldasime tegelikult põhimõtet „midagi ei otsustata meie kohta ilma meieta”. Kuigi projekt on lõppenud, on selle mõju – tugevnenud sidemeid kohalike ja rahvusvaheliste partneritega ja ekspertidega ning uute algatuste ja lausa uute organisatsioonide sündi – ikka veel tunda.

Sain rahvusvaheliste partneritega koos töötamisest palju kogemusi ja sellest saadik olen jätkanud oma teadmiste parandamist selles valdkonnas. Kasutatud meetodid (näiteks „Sotsiaalne Kokakunst”) on innustanud suhtlust ja tegutsemist.

## Mõju

Projekt aitas edukalt luua uusi sidemeid osalevate võrgustike vahel kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil tänu millele teadvustati Lääne-Euroopas paremini rassismi- ja ksenofoobiaprobleeme Balti regioonis. See andis kasuliku panuse Euroopa kodanikuühiskonna loomisse ning tugevamasse vastastikusesse mõistmisse. Leedu Riiklik Sotsiaalse Integratsiooni Instituut ühines võrgustikuga UNITED ja korraldab nüüd rahvusvahelisi üritusi rassismivastastel teemadel.

Vabaühendused õppisid tundma erinevaid töömeetodeid inimõiguste valdkonnas ning anti välja DVD ja avati veebisait, mida eri organisatsioonid ja üksikisikutest aktivistid saavad kasutada harivate (ja inspireerivate) vahenditena.

Projektis on osalenud üle 50 inimese ühiskondlikult haavatavatest rühmadest. Õpikojad suutsid suurendada inimõigustealast teadlikkust ning muuta suhtumist erinevatesse diskrimineeritud ühiskonnarühmadesse.

Selle projekti tulemusena loodi Leedus 2012. aasta veebruaris Romade Integratsioonimaja.



# ÕIGUSTE VALGUSTAMINE

## Euroopa kooliõpilaste bussireis, et arutleda oma õiguste üle



**K**valiteetse hariduse“ määratlemine ei ole kerge ülesanne. Seda pole ka osalemine elavates aruteludes kooliõpilaste õiguste üle. Projekti „Õiguste valgustamise bussireis“ („Light on the Rights“) idee on see, et hariduse sihtrühm avaldaks oma arvamust ja annaks panuse. 2010. aasta septembris asus eri rahvustest õpilaste rühm kümne tuhande kilomeetri pikkusele bussireisile eesmärgiga rääkida õpilaste õigustest koolis ja laiematel ühiskondlikel teemadel. Euroopa Kooliõpilaste Liitude korraldusbüroo (OBESSU) korraldas reisi, mis võimaldas neil seda ülesannet täita, ning viis nad 45 päeva jooksul läbi 15 riigi. Noored reisijad innustasid kaasõpilasi huvituma rohkem poliitikaküsimustest, mis mõjutavad vahetult õpilasi ja nende õigusi, ning innustasid neid osalema aktiivsemalt demokraatlikes protsessides.

### **Projekti nimi:**

**Õiguste valgustamise bussireis**

### **Täidevija:**

OBESSU – Euroopa Kooliõpilaste Liitude korraldusbüroo (Belgia)

### **Partnerriigid:**

Leedu, Eesti, Soome, Rootsi, Taani, Ühendkuningriik, Prantsusmaa, Austria, Sloveenia, Itaalia, Rumeenia.

### **Kestus:**

01.08.2010–31.07.2011  
(BUSSIREIS: 7. september – 23. oktoober)

### **Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

35 000 eurot

Reisi käigus külastas mitmekultuuriline rühm paljusid koole, osaledes väga mitmekesistel üritustel ja tegevustes. Nad arutlesid Leedus patriotismi ja tolerantsuse üle, avaldasid Eestis toetust tasuta koolilõunatele ja võitlesid Austrias suuremate haridusinvesteeringute eest. Nad osalesid aruteludes uue, noortele mõeldud transpordi idee üle Sloveenias ja osalesid Itaalias meeleva avaldusel. Mitmed muud ettevõtmised said toetust selle pühendunud noorterühma entusiasmist ja innust. Tegutsedes igas riigis koos kohalike õpilaste ja kogukondadega ning osaledes eelnevalt nendel üritustel, aitas „Õiguste valgustamise bussireisi“ projekti meeskond luua piiriülese hariduse ja kooliõpilaste õiguste alase teabe ja ideede voo. Projekt aitas luua sidemeid õpilasteühenduste vahel üle kogu Euroopa ning anda noortele võimalus oma õiguste eest seista. See kogemus annab väärtusliku panuse kodanike haridusalaste foorumite loomisele Euroopa tasandil.

” See oli esimene projekt, mille OBESSU viis ellu tänu kodanikuühiskonna organisatsioonide algatatud projektide toetamise meetmele, mis kuulub „Kodanike Euroopa“ programmi alla. Meile oli see suureks abiks väga ambitsioonika ja ebatavalise projekti rakendamisel.

Organiseeritus annab suurema sõnaõiguse kooliõpilastele, kellega väga tihti otsuste tegemise protsessides ei arvestata. Lisaks annab see neile võimaluse jagada kogemusi, leida ühiseid seisukohti ja üksteist toetada.

Projekt „Õiguste valgustamise bussireis“ näitas meile, et kuigi meil võib olla erinev lähenemisviis, on meie põhipüüdlus, milleks on kõikidele hea hariduse tagamine, üle kogu Euroopa sama. Oli suurepärane, et saime võimaluse näidata inimestele, mille kallal meie organisatsioon praegu töötab, ja jagada kogemusi kooliõpilastega kõikjal Euroopast. Samuti andis dokumentaalfilm aktiivsetele kooliõpilastele parema ülevaate olukorrast teistes riikides ja näitas üleeuroopalist lähenemist haridusele.

Selles erakordses projektis osalemine andis mulle palju loovust ja jõudu meie õiguste eest võitlemiseks.

## Mõju

7. detsembril 2011 anti Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee täiskogu istungjärgul OBESSU-le 3. kodanikuühiskonna auhind, millega tunnustatakse selle algatuse väärtust ja tulemusi.

Lõpus valminud dokumentaalfilm näitab Euroopa õpilaste tegevust ja ideid ning pakub ainulaadset võimalust saada ülevaade kooliõpilaste organisatsioonide liikumisest. Dokumentaalfilm on kasulik vahend organisatsioonide töö toetamiseks, näidates hariduse valdkonna sidusrühmadele, mida on võimalik saavutada.

Projekt „Õiguste valgustamise bussireis“ innustas organisatsioone alustama või jätkama kooliõpilaste õiguste alast tööd. See andis uut hoogu juba olemasolevatele kampaniatele, andes nende nõudmistele tugevama, üleeuroopalise hääle ning muutes nende tegevuse nähtavamaks. Projektiga loodi ka järjepidev osalejate organisatsioonide võrgustik, mis soodustab tulevast koostööd ühist huvi pakkuvatel teemadel.



# NAISED OSALEVAD

## Veebiprojekt, mille eesmärk on innustada naiste osalemist Euroopa asjades



Tänapäeval on Euroopa juhtiv maailmajagu oma koduriigi juhtimises osalevate naiste hulka arvestades. See tulemus on saavutatud tänu peaaegu kakssada aastat kestnud pidevatele jõupingutustele, mis olid suunatud ühiskondlike suhtumiste muutmisele, diskrimineerimisvastaste seaduste vastuvõtmise innustamisele ja võrdsete võimaluste edendamisele. Ning soolise võrdõiguslikkuse suunas liikumine ei peatu selles punktis. Selliste projektide nagu „Naised Euroopa heaks ja kodanikualgatus“ („Women for Europe and Citizens’ Initiative“) eesmärk on suurendada teadlikkust ja nendega teavitatakse inimesi tehtud edusammudest.

**Projekti nimi:**

**L’initiative citoyenne: un nouvel instrument pour l’inclusion politique, économique et sociale des femmes („Naised Euroopa heaks ja kodanikualgatus“)**

**Täideviija:**

Robert Schumani Fond (Prantsusmaa)

**Partnerriigid:**

Poola, Kreeka, Belgia

**Kestus:**

15.09.2010–14.11.2011

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

91 055,80 eurot

Projekt keskendus uuele Euroopa kodanikualgatusele ning sellele, kuidas seda saaks kasutada seoses naiste õigustega. Euroopa kodanikualgatus on viis, kuidas kodanikud saavad osaleda Euroopa Liidu poliitika väljatöötamises. Alates 1. aprillist 2012 saavad Euroopa kodanikud esmakordselt paluda, et komisjon esitaks nõukogule ja Euroopa Parlamendile seadusandlikke ettepanekuid, tingimusel, et algatusel on vähemalt miljon toetusallkirja vähemalt veerandist liidu liikmesriikidest.

Levitades teavet uute õigusaktide kohta, soovitakse projektiga innustada inimesi ja eelkõige naisi seda vahendit kasutama, et osaleda aktiivselt nende igapäevaelu mõjutavate olulise tähtsusega küsimuste arutamises. Arutatud teemade hulgas olid era- ja tööelu ühitamine, juurdepääs vastutavatele ametikohtadele, ebavõrdne palk, haridus, sotsiaalne integratsioon, püsivad stereotüübid ja muud küsimused, mis mõjutavad naisi Euroopas ja kogu maailmas.

Projekt tõestas, et kui Euroopa Liidu kodanikele antakse juurdepääs teabele ja sobivad õiguslikud vahendid, soovivad nad innukalt osaleda meetmetes, mis jätkavad soolise ebavõrdsuse ja diskrimineerimise vähendamist. Projekti raames said naised oma mõtteid väljendada, arutada muutusi ja anda panus sotsiaalse ebavõrdsuse vastu võitlemisel.





” Komisjoni toetusega lõime kaheksateist kuud enne kodanikualgatuse jõustumist kakskeelse veebisaidi, millel me projekti tutvustame. Sait selgitab kodanikualgatuse toimimist ja pakub arutusplatvormi, kus valmistada ette algatuste projekte naiste õiguste edendamiseks Euroopas.

Meie töö näitas, et naistel oli motivatsioon tulemusi saavutada ja oma sõna maksmata panna.

Tahtsin konverentsil osaleda, et saada rohkem teada naiste rolli kohta Euroopas ja ka maailmas. See konverents näitas mulle, et kuigi kõige olulisemad sammuud naiste õiguste edendamiseks ühiskonnas on astunud, on veel mõningast arenguruumi.

”

## Mõju

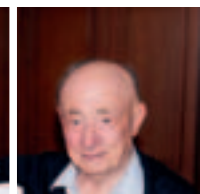
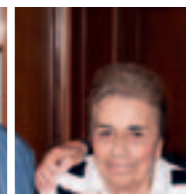
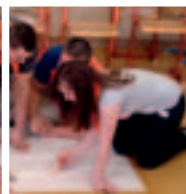
Projekti raames tehti veebiuuring naiste, Euroopa ja kodanikualgatuse kohta. Kaheksas keeles koostatud küsimustikule vastas peaaegu 3500 inimest, mis näitab jätkuvat huvi teema vastu. Projekti tulemused ning Belgias, Poolas ja Kreekas korraldatud rahvusvaheliste ürituste kokkuvõtte avaldati projekti veebisaidil. Veebisaidist sai kohtumispaik kõikidele eurooplastele, kes tahavad Euroopa kodanikualgatuse kaudu ettepanekuid esitada, eelkõige naiste ühiskonnas esindatust käsitlevatel teemadel.







# AJALOO LINE MÄLU



# OLEVIKU SELETAMINE MINEVIKU KAUDU

Kaks Erasmuse üliõpilast teevad läbi noore deporteeritu teekonna



„Konvoi” („Le Convoi”) on filmiprojekt, mis on inspireeritud noore Amsterdamist pärit juudi naise Etty Hillesumi elust ja kirjutistest. Naine saadeti Auschwitzis, kus ta suri 1943. aastal 29-aastasena. „Konvoi” on kujutab endast aga palju rohkemat kui pelgalt mälestamist. Film paigutub kindlalt olevikku ning räägib loo kahest Erasmuse programmi üliõpilasest Alexandrast (poolatar) ja Florianist (prantslane), kes otsustavad Etty Hillesumi päeviku lugemisest inspireerituna käia tema jälgedes läbi Euroopa. Selle „road movie” käigus, mis algab Hollandis ja lõppeb Poolas, minnes läbi Saksamaa ja Belgia, kohtuvad kaks „kodanikust reporterit” viieteistkümne eri vanuses ja eri taustaga inimesega, kes jutustavad neile lugusid, mis raputavad nende endi eelarvamusi.

**Projekti nimi:**

Le Convoi

**Täideviija:**

MEDIEL (Belgia)

**Partnerriigid:**

Poola, Prantsusmaa, Saksamaa, Iirimaa, Belgia

**Kestus:**

01.10.2008–30.09.2009

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa” programmi raames:**

55 000 eurot

Need kohtumised tugevdavad sidemeid mineviku ja oleviku vahel. Koonduslaagrid üle elanud inimeste haaravate ajalooliste jutustuste päevalgele toomine pakub tänapäeva ühiskonna jaoks väga olulisi teemasid ja mõtlemisainet, nagu see, kust pärineb hirm, mis võib viia selleni, et „teist” peetakse halvaks, ebapuhtaks ja põlastusväärseks. Iga peatus teekonnal on samas ka võimalus Etty Hillesumi paremini tundma õppida. Tema tulised ja vabad mõtted rõhutavad loo jutustamisel veendumust „kuula teise inimese põhiolulist ja sügavust”, andmata samas mitte kunagi järele vihkamisele, vaatamata kogetud õudustele. „Konvoi” lugu lõppeb Auschwitzis, kuid kogemus, kogutud teadmised ja jagatud emotsioonid sillutavad teed teistsuguse, inimese sees toimuva reisi suunas.



” Kui ma avastasın Euroopa rahastamisvahendi „Euroopa mäletab“, tahtsin otsekohe teha filmi selle natsismiohvri elust. See on tõeliselt üleeuroopaline filmiproduktioon, film on toodetud seitsmes keeles ja seal osalevad üliõpilased, näitlejad, kunstnikud ja partnerid kümnest Euroopa Liidu riigist. Filmi näitamise tulemusena toimusid arutelud ja konverentsid. Me mõistsime, kuivõrd palju mõjutavad minevikusündmused meie olevikku ja tekitavad küsimusi Euroopa ühiskonna väärtuste kohta.

Selle filmi sõnum – mis avaldub Etty kirjutiste kaudu – on palsam hingele ning muudab mind tugevamaks ja vähenõudlikumaks. Filmi tegemine avaldas sügavat mõju minu mõtteviisile, maailmanägemusele ja viisile, kuidas ma teistega räägin.

Õppisin, et Euroopa ajalugu on tegelikult iga üksikisiku lugude mosaiik. Selles rahvusvahelises projektis osalemise puhul liigutas mind väga asjaolu, et on olemas nii palju noori inimesi, kes on täis lootust ja parema tuleviku loomise indu.

”

## Mõju

Filmi „Konvoi“ näidati televisioonis Prantsusmaal, Saksamaal, Belgias ja Tšehhi Vabariigis. Lisaks kajastasid seda olulisel määral projekti partnerite veebisaidid ja sellega seotud levitajad Internetis. Tänu era- ja avalikele linastustele leiab film jätkuvalt vaatajaskonda, eriti noorte eurooplaste seas.



# AJALOOLISE MÄLU AIAD

Koht, kus mõtiskleda raskusi trotsiva vapruste üle



**A**iad on rahu ja vaikust täis kohad, kuhu me läheme tihti otsuste ja probleemide üle järele mõtlema. „Õiglaste Aedadel“ („Gardens of the Righteous“) on aga külastajate jaoks sügavam tähendus. Need aiad on pühendatud erakordselt vapratele inimestele, kes julgesid seista vastu rõhumisele ja õiguste eiramisele. Need olid mehed ja naised, kes riskisid oma eluga, et muuta teiste elusid paremaks. Sisenedes „Õiglaste Aedadesse“, võime näha, kuidas meie probleemid tunduvad väikestena võrreldes kannatuste ja ebaõiglusega, mida inimesed pidid aastaid enne meid taluma, et aidata muuta Euroopat, kus me praegu elame, paremaks ja turvalisemaks kohaks. Need on ka erilised aiad, mis ületavad reaalse ja virtuaalse piiri. Milanos, Sarajevos ja Jerevanis on olemas füüsiliselt eksisteerivad aiad. Thessaloniki, Sofia ja Varssavi aiad on loodud virtuaalmaailma, kus need inimesed, kes tahavad mäletada, saavad seda teha mugavalt oma kodus, jättes veebisaidile sõnumeid ja mõtteid.

Projekt „Euroopa õiglaste veebimets“ („Web European Forest of the Righteous“, W.E.Fo.R) tunnustab nende meeste ja naiste vaprust, kes seisid 20. sajandi alguses eri viisil vastu natsismile ja stalinismile, kaitsetes inimõiguseid, sallivust, vabadust ja demokraatiat Euroopas. Võtkem näiteks Irena Sendler, kes aitas salaja ligikaudu 2500 juudi lapsel põgeneda Varssavi getost, hoides nende isikuandmeid oma aeda maetud nõus. Vaatamata gestaapopoolsele piinamisele, elas ta sõja üle ja elas kuni 2008. aastani. Teda mälestatakse puuga W.E.Fo.R-i virtuaalses Varssavi aias, kuhu veebisaiti külastavad inimesed saavad jätta tema töö kohta sõnumi või kommentaari.

**Projekti nimi:**

**Õiglased, kes võitlesid kõikide totalitarismi vormide vastu (The righteous against the forms of totalitarianism)**

**Täideviija:**

Comitato per la foresta dei Giusti (Itaalia)

**Partnerriigid:**

Poola, Prantsusmaa, Bulgaaria ja Itaalia. Lisaks võtsid teatud ettevõtmistest osa ka osalejad Armeenias ning Bosniast ja Hertsegoviinast.

**Kestus:**

01.10.2009–30.09.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

55 000 eurot



” Projektile WEFOR antud Euroopa rahaline toetus võimaldas meil saavutada oma projekti põhieesmärgi: „Õiglaste Aedade” loomise kõikidele genotsiididele ja inimsusevastastele kuritegudele.

Me andsime WEFOR-i kasutajatele võimaluse aktiivselt kaasa lüües mõista meie ühist kuulumist ajalukku, mis on sügavalt seotud Euroopa identiteediga, mis põhineb sellistel alusväärtustel nagu inimõiguste kaitse, vabadus ja demokraatia.

Kasutasime Internetti, et luua võimas vahend, mis võimaldab nooremal põlvkonnal, keda huvitab oma ajaloo õppimine, suhelda eakatega, kes teavad, kui oluline on oma kogemuse edasiandmine. See aitab kaasa ühisele mälu loomisele, mis näitab, millist teed pidi edasi liikuda, et vältida mineviku vigasid.

See vahend võimaldas mul uurida õiglaste teemat ja näidata neid oma õpilastele positiivsete eeskujudena. Mul on hea meel osaleda projektis, millel on selline üleeuroopaline haare.

”

## Mõju

Projekti tulemus on virtuaalsete ja reaalsete aedade kombinatsioon, tänu millele on olemas koht, kus asjast huvitatud isikud saavad olenemata sellest, kus nad maailmas asuvad, jagada oma mõtteid või lihtsalt meenutada raskusi, mida nii paljud inimesed pidid kannatama totalitarismi ja repressiooni aegadel. Need algatused tagavad selle, et jätkub nende õiglaste inimeste mälestus, kes andsid märkimisväärse panuse Euroopa paremaks muutmisel. Selle projekti originaalsus ja ligitõmbav veebisait kindlustasid laialdase mõju kogu Euroopas.



# KROOKUS, VALGUSE JA LOOTUSE LILL

Ajaloolise mälu seotud tegevus noorte harimiseks



**S**iis kui kevade tulek kuulutab kogu Euroopas ja maailmas uue elu tärkamist, uut algust ja uusi võimalusi, õitseb krookus. Kollaste õite puhkemine muudab talve jooksul värvide järele jäänud aia otsekohe rõõmsamaks. Sel ajal me mitte ainult ei oota kannatamatult päikeselisemaid päevi, vaid mäletame ka eelnenud aastaaja kõledat ja lõputuna näivat süngust. Kas saab olla paremat kujundit selleks, et mälestada Euroopa ajaloo üht tumedamat aega? Poolteist miljonit juudi last, kes kandsid kollast tähte oma rassi tähistamiseks, suri holokausti käigus. Selle tähe värv peegeldub krookuseõies, mis Iirimaa õitseb jaanuarikuu lõpus, samal ajal rahvusvahelise holokaustiohvrite mälestuspäevaga.

„Krookuseprojekt“ („The Crocus Project“) hoiab alal holokaustiohvrite mälestust, kutsudes 11- kuni 18-aastasi kooliõpilasi üles istutama sügisel lillesibulaid. Lillede õitsemise ajal seletavad samad õpilased lillede tähendust nendele, kes lilli imetlema tulevad, õppides seeläbi käegakatsutaval viisil tundma 70 aastat tagasi toimunud kohutavaid sündmusi. Sel moel mitte ainult ei mälestata ohvrite, vaid tõstetakse ka teadlikkust eelarvamuste, kitsarinnalisuse ning nende võimalike tagajärgede kohta. Sellistel noores eas saadud õppetundidel võib olla oluline osa nende õpilaste arengus ja maailmavaate väljakujunemises, kui neist saavad noored täiskasvanud. Ka nemad on oma elu kevades ja kasvades saavad nad meenutada krookuse õitsemist ning seda, kuidas see aitas neile õpetada, et mitte kõigil ei ole olnud võimalust suureks kasvada.

**Projekti nimi:**

**Krookuseprojekt**

**Elluviija:**

HETI – Holocaust Education Trust (Iirimaa)

**Partnerriigid:**

Poola, Ühendkuningriik, Malta, Horvaatia

**Kestus:**

01.10.2009–30.05.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

24 021 eurot





„Kodanike Euroopa“ programmi raames oli oluline leida partnerorganisatsioon. See oli HETI jaoks hindamatu väärtusega ja me saime tohutult kasu uute sidemete loomisest ja uute suhete edendamisest ELi kodanike ja partnerorganisatsioonidega. Väikese organisatsioonina tähtsustame toetust, mida saime „Kodanike Euroopa“ programmi raames selle projekti arendamiseks viisil, mis vastasel juhul ei oleks olnud võimalik.

Horvaatia sai sellest projektist palju kasu, sest paljud „Krookuseprojekt“ koolid külastasid meie muuseumi ja võtsid osa meie harivatest õpikodadest.

„Krookuseprojekt“ on kohalikele kogukondadele suure tähtsusega, eriti Poola väikelinnades, kus kool on igapäevaelu kese.

## Mõju

Projekt sai alguse Iirimaalt 2005. aastal, kus selle loojaks oli Holocaust Education Trust Ireland (HETI), nüüdseks on see levinud kõikjale Euroopasse. 2012. aasta jaanuaris esines Iiri president Michael D Higgins holokaustiohvrite riiklikul mälestuspäeval Dublinis tooniandva sõnavõtuga. Kuulajate hulgas olid „Krookuseprojektist“ osa võtnud õpilased ja samuti neli holokausti üle elanud. President rõhutas oma sõnumis seda, kui tähtis on jätkata noortele inimestele minevikus toimunu õpetamist, ning ta tsiteeris filosoofi ja kirjaniku George Santanyat: „Kes ajaloost ei õpi, on määratud seda kordama.“ Projekti mõju selles osalenutele peab kindlustama holokaustiohvrite mälestuse edasikandmise põlvkonnalt põlvkonnale. „Krookuseprojekt“ on lühidalt öeldes konkreetne viis ajaloost õppida.



# TAGASI TULEVIKKU

## Noored eurooplased endistest Nõukogude Liidu riikidest katsetavad elu raudse eesriide taga



**S**ündinud ja kasvanud Euroopas, kus arvamus-, liikumis- ja sõnavabadus on niisama loomulikud nähtused nagu hingamine, on tänapäeva noortel vahel raske ette kujutada, mida tähendab elada totalitaarse riigikorra mõjuvõimu all. 2010. aasta mais ja juunis tegid õpilased Prahast, Bratislavast, Budapestist, Krakovist ja Berliinist „ajahüppe“ demokraatiast totalitarismi. Projekt „Futurama“ andis noortele osalejatele võimaluse tunda, milline oli inimeste elu nende riigis umbes kolmkümmend aastat tagasi.

Õpilastele tutvustati toleaeagset õhkkonda filmide ja näituse kaudu. Filmid kuulusid seeriasse „Suurepärased aastad ilma eesriideta“ ja nende hulgas oli 32 portreed inimestest, kes demokraatia sünni ajal seisid täiskasvanuelu künnisel. Seeläbi avastasid noored, milline tunne oli olla üliõpilane repressiooniaegadel. Dokumentaalfilmidele järgnesid haaravad arutelud endiste režiimide vastuoluliste hetkede üle. Projekti keskne osa oli interaktiivne mäng „Totalitaarsed ajad lähivaates“, mille käigus õpilased läksid ajas tagasi ja seisid silmitsi otsustega, mida nende vanematel võis tulla teha. Nad said viie rolli – üliõpilased, potentsiaalsed pagulased, kunstnikud, teadlased ja salapolitsei agendid – hulgast valida välja ühe rolli. Oma uues rollis läbisid nad seitse vóoru, kus simuleeriti totalitaarsete režiimide ajal tavalisi olukordi, nagu salapolitseiga suhtlemine, organiseeritud viisil vaba aja veetmine, piiratud sõna- ja liikumisvabaduse kogemine, kaupade defitsiit ja pidev surve kohanduda ametliku poliitilise doktriini väärtustesüsteemiga. Õpilased kogesid vahetult, mida tähendas olla teisitimótleja, salapolitsei agendi abistaja või pagulane.

Projekt edendas ettevótmisi, arutelusid ja móttevahetust Euroopa kodakondsuse ja demokraatia, ühiste väärtuste, ajaloo ja kultuuri üle ning võimaldas noortel saada erilisel viisil ettekujutuse ajaloooperioidist, mis on sügavalt mójutanud Euroopa tänast olemust.

**Projekti nimi:**  
**Futurama**

**Elluviija:**

OPONA o.p.s. (Tšehhi Vabariik)

**Partnerriigid:**

osalejad Saksamaalt, Ungarist, Poolast ja Slovakkia

**Kestus:**

01.10.2009–30.09.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa“ programmi raames:**

44 500 eurot



” Meil oli võimalus jälgida, kuivõrd vajalik on anda ajalooteadmisi noortele edasi huvitaval ja originaalsel viisil.

Noored osalejad said teada, et nende vanemate ja vanavanemate elu ei olnud sugugi kerge ning et tolleaegsetele valikutele ja inimeste eluviisile ei saa anda kergekäelist hinnangut.

Futurama projekt oli meie jaoks väga innustav. Oli tore näha erivanuses ja vahel ka eri rahvusest inimesi mängimas koos tänapäevast ajaloomängu, mis on täiesti erinev sellest, kuidas ajalugu tänapäeval koolis õpetatakse.

FUTURAMA tuumaks olnud COM-COM-i mäng oli suurepärase. Ei olnud õigeid ja valesid tulemusi, mis on samuti väga hea, sest mitte keegi ei pidanud häbi tundma.



# Osalejate muljed

## Mõju

FUTURAMA vahetu ja rahvusvaheline laad aitab teha sellest täiesti erilise projekti. See võimaldas teismelistel viiest endisest Nõukogude Liidu riigist, mis on nüüd Euroopa Liidu liikmed, võrrelda lähiminevikku ja olevikku. Projekti oli kaasatud üle 800 õpilase vanuses 15 kuni 17 aastat ning kasutati uuenduslikku multidistsiplinaarset lähenemisviisi: filmi, näitust, interaktiivset õpikoda. Programmi jaoks loodud meetod ja töövahendid on kättesaadavad Internetis, et inspireerida tulevasi harivaid koolisiseid tegevusi.



# „-KES SA OLED? - MA OLEN MINU LUGU..”

Holokausti üle elanud jagavad oma kogemusi nooremate põlvkondadega.



**M**ahedad klaverihelid olid taustaks, mille saatel Leedu holokausti üle elanud jutustasid liigutavaid lugusid saatusest, headusest ja inimlikkusest. Projekt „SHARE: meie ajaloo teadvustamine äratab eurooplaste vastutustunde” („SHARE: Sense of our History Activates Responsibility of Europeans”) äratas need lood ellu luguteatri (*playback*-teatri) kaudu, mis on ainulaadne esinejate ja publiku vahelise koostöö vorm. Inimesed publiku hulgast jutustavad lugusid oma elust, valivad näitlejaid mängima erinevaid rolle ja vaatavad, kuidas nende lugu otsekohe uuesti luuakse ning kuidas see saab kunstilise ja tervikliku kuju.

**Projekti nimi:**

**Meie ajaloo teadvustamine äratab eurooplaste vastutustunde**

**Elluviija:**

SAVES Pazinimo ir realizavimo studija (Leedu)

**Kestus:**

15.10.2009–14.10.2010

**Rahaline toetus „Kodanike Euroopa” programmi raames:**

16 194,54 eurot

Kuuekuulise ajavahemiku jooksul toimunud erinevad kultuuriüritused sojendasid 2009. aasta talve ja 2010. aasta kevadet. Vilniuse linn ja ajalooline Telšiai linn, kuhu Teise maailmasõja ajal loodi juudi geto, olid teatrietenduste, emotsionaalsete autobiograafiliste jutustuste, ühiste õpikodade ja filmilainastuste toimumiskohaks. Need töid kokku natsistliku tagakiusamise ohvrid ja noori üliõpilasi Leedust, Poolast, Tšehhi Vabariigist, Itaaliast, Lätist, Belgiast, Prantsusmaalt, Rumeeniast, Hispaaniast ja Türgist. See oli sisukas ja õpetlik kogemus kõikidele osalejatele, aidates kaasa põlvkondadevahelisele dialoogile ning edendades sallivust ja kultuuridevahelist suhtlust. Vanemate inimeste jaoks oli väga oluline tunda, et nad on olulised ühiskonna liikmed, kes saavad aktiivselt osaleda ühiste inimväärtuste propageerimises nooremale põlvkonnale. Noortele avaldas muljet natsismiõudused läbi elanud inimeste iseloomu tugevus ja positiivne ellusuhtumine. See sügav ja innustav mõttevahetus kujundas teadlike ja vastutustundlike eurooplaste kogukonda kuulumise tunnet.

„Kodanike Euroopa“ programm äratas meie tähelepanu tänu selle eesmärgile aidata inimestel hoida alal oma mälestusi ning jagada kogemusi ja lugusid. Luguteater soodustab suhtlusvõimalust noorte ja vanade, naiste ja meeste, tavainimeste ja riigi esindajate vahel. Euroopa rahaline toetus võimaldas kavandatud projekti laialdaselt rakendada, ning selle tulemusena mälestati ajalugu, mis on seotud juutide tagakiusamisega Leedus. Getod läbi elanud inimeste kogemuste jagamine Euroopa üliõpilastele ja noortele erilise draamakunsti kaudu täiendas meie ideed ja juhtlauseid: „Ajaloo unustamine sunnib seda kordama.“

Projekti raames toimunud üritusele saabudes valmistusin rääkima üliõpilastele, keda minu kuulamine tüütab. Olin aga meeldivalt üllatunud, leides eest luguteatri sooja õhkkonna ja innuka kuulajaskonna. (Holokausti üleelanu)

Mind huvitab Euroopa ajalugu, aga ma polnud kunagi varem kohanud holokausti üle elanud inimest. Ma olen tänulik eheduse ja tõeliste emotsioonide eest, mida kogesin sellel üritusel.

## Mõju

Kohaliku kogukonna tugev kaasatus tegi projektist unustamatu kogemuse. Luguteater andis ainulaadse võimaluse olla ühel lainel teiste inimeste kogemustega ning tunda sidet nende lugudega. Projekti käigus koguti jagatud lood ja kogemused Internetis kättesaadavas multimeediagaleriesse. Tekstid, fotod ja videod on meeldetuletus sellest, mida on võimalik saavutada loovuse ja suhtluse kaudu, ning innustus teistele, kes soovivad tähtsustada mineviku õppetunde.





## **Kodanikumõju**

Programmi „Kodanike Euroopa” 25 väljendusviisi

2012, 69 lk, 176 mm x 250 mm

ISBN 978-92-9201-304-2

doi:10.2797/96736

**PROGRAMM „KODANIKE EUROOPA”**

**[http://ec.europa.eu/citizenship/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/citizenship/index_en.htm)**

**<http://eacea.ec.europa.eu/citizenship>**



**Väljaannete talitus**

ISBN 978-92-9201-304-2



9789292013042